

Preponunt filiatiōem immūdam mundi
 immo iugum ferreum diaboli/filiationi z
 iugosuaui xpi. Prouocāt in flagitijs spur
 cidis/et rapinis sacrilegis/audacter deum
 cum dederit omnia eis in manus. put apō
 Job verbū est. Extollunt sibi titulos ca
 ducos anxios z egenos. Ille huius ciuili
 tatis z possessionis. ille alterius. quibz ade
 ptis/dicit quilibet talium cum angelo lao
 dicie Ecce diues sum z nullius egeo. et ne
 scit talis quid exprobrans. Iohes subinfe
 rat/ q miser est et miserabilis et paup et ce
 cus z nudus. Qui militant omnia ad
 oppugnationem sui/ non minus prospe
 ra et aduersa. In p̄speris resoluuntur seg
 nicie et luxuria. In aduersis p̄ impatienti
 am et murmur non subsistunt. Quare sic z
 Quoniam titulum gratie cōmodissimum
 z p̄clarissimum quo habito dantur nobis
 oia in manus/longe p̄ficiunt. Quisqz
 adest grossiori generosiori supbia et ambi
 tione dignus. Quisquis latius et insigni
 dominari querit. quisquis impiofius ardē
 gloriari. pergat huc facile. iter apertum est
 paruum. latum. pulcherrimum. Nō necesse
 habet vt euagetur anxius aut turbetur er
 ga plurima. tantūmodo lauetur ab inq̄na
 mentis suis. seruet gratie titulum. omnia
 dabit ei pater in manus. In p̄senti quidē
 non absqz discrimine belli z milicie multe
 Nam hic/ vbi terra vbi guerra tanqz nihil
 differt a seruo sed p̄stabit in futuro. Spe
 rer equanimiter cum pace et tranquillitate
 p̄petua. ad quam nos intromittat ille qui
 habet omnia in manibz dñs noster Ihus
 christus qui est deus benedictus in secula
 Amen.

Finis.

**Carmin de volun
 taria paupertate.**

O Pauperies iure beata
 Que voce Jesu celica regnas
 Dum spiritui grata/nec horres
 Dum sufficiens letaqz degis
 Diuina tibi gratia dat ius
 Veri tituli. quo/ dominatu
 Pleno/ valeas omnia vri.
 Sub lege sua subdita queqz
 Primo statui non uere fuere
 Si principio querere regnum
 Noris domini/ cuncta sequentur
 Est pauperies indiga panis

Benedicat egens fiat oportet
 Pandit miseram se querulamqz
 Dorbo senio torpore fractam
 Deu pauperies nomine solo
 Que corde tumes perditā luxu
 Effrons graderis voca procaci
 Succis nitidis. veste fluenti
 Seruice riges. naribus efflas.
 Quis ex alijs viuere lanta
 Qui non dederit/ murmura rodīs
 Discrimen habet fama negans
 Vos effugite credite mordet
 Est pauperies officiosa
 Que parca sibi largiter amplas
 Dispensat opes. vltibus aptans
 Discreta p̄ijs. curat/ honesto
 Frugiqz statu/ plebe placere.
 Namas decus hac/ liuide pompas
 Sedens p̄ijs/ altera/ viuit
 Cōmune tenens/ more priorum.
 Bazas medias spernere pro/sus
 Nolo. fragilis terrat egestas.
 Heu sim per eam sordibus excors
 Furis lacertis corde molestus
 Liberqz minis corda tenere.
 Finis.

Sequitur alius ser

mo per eundem cancellarium in cena do
 mini. ad ecclesiasticorū cautelam et eruditio
 nem.

Tradidit Iesum iudas si
 monis schariotis. Origin
 aliter in sententia Joh
 p̄ij. Unde sumptum est e
 uangelium p̄sentialiter re
 citatum. De proditore iu
 da de obstinato z incorrigibil/ qz vtar nose
 clico vlp̄dicatore vel ap̄lo vel sacerdote lo
 cutur. Toti meditatioe meatremui. to
 tus horrore scussus sum. recogitā qz terri
 bilis in consilijs deus super filios homi
 num. Videns isuper/ cum ecclesiaste opa
 dei mirabilia valde. qz nemo possit cor
 rigere quem ille despererit/ Si claudit/ qz
 aperiet/ Si mittit cristallum obduratio
 nis. a facie frigoris eius qz sustinebit/ Si
 diabolus cor subintret. nōne sicut mallea
 toz/ incudē indurat illd/ ita vt rideat vibra
 tē dānatiōis hasta. vertunt sibi in stipulā
 lapides funde. nec adq̄scit cui qz p̄cibz.
 Judas in exemplo ē. que nec efficacissima

Sermo ad ecclesiasticos

pdicatio/nec maledictiois eterne insinua-
tio p xpm scā/deterrere potuit a pcepto p-
ricidio.nec consideratio tue dignitatis o vgo
beata/o mater pietatis/emollefcere potuit
vt misericordius ageret erga te et filiū tuū
benedictū. **Maledictus furor talis quia p-**
tinat et emalatio. qz dura. dū tradidit Je-
sum iudas simonis scbarioris. **Nūc au-**
tem o virgo serena ne sit in aliquo nostruz
tale cor in credulum et duruz. **Cor a satha-**
na occupatum. **Cor ad diuinas monitio-**
nes vel increpationes clausum. adim⁹ cuz
fiducia thronū gratie tue suppliciter exorā-
tes / vt irroratione eiusdem gratie pcepta
que cor emolliat vt abiecta omni nequicia
diabolice fraudis. ne cor induret. inueniat
nemo nostrum pditor filij tui. spemans le-
gis sue monita salubria. **Obv⁹ impetrem⁹**
pntamus tibi illud euangelicū **Aue gratia**
plena **zc Tradidit Jesum iudas simo-**
nis scbarioris **zc. Memini meminuerunt**
et pntium (vt opinor) aliqui/que admodū
hoc eodem vespereducto semel in circulos
suos annuales sole/tractauimus literali-
ter thema pnsens/incipiētes ab hoc verbo.
Quam pnculam ex industria dimittimus
circa quam pncipue more sunt tunc questū
cule plures/qsi ex psona studio sitatis spe-
cularine. quaz dissolutio vt ad scholasticū
exercitium vel ad tempus alterum linque-
bantur. Quas etiam nūc vel repetere vel dis-
soluere nequaquē est animus. **Satis ad-**
est miterie plangere potius. z plangendo
clerum nostri tempis/ne pditor christi sit.
admonere libet. vt clericus/qui in aplico or-
dine iude successor inuenitur. nullo pacto
fiat eiusdem imitator in crimine. quali cri-
mine? **Nimirum in eo qd narrat euangeli-**
cus sermo comprehensus in verbis thema-
tis. **Tradidit zc. Nec totius nostre inteu-**
tione summa. **Hiccardo circa quem dicē-**
doz oim voluerit oratio. **Nam illos com-**
monere qui vel foris sunt in alio ordine vt
absentes/quid ad nos? **Studeamus igit**
ostendere modos quibz et quot iudas tra-
didit Jesum. et ex eius damnatissimis pro-
ditore fraudis opibz/sciamus/nos de cle-
ro/nos dicti p attonomastiam ecclesiastici/
a quibz et qualiter abstinere debeamus. ne
si filis fuerimus in execrādo facinore. par-
nos inuoluat horrenda damnatio. **Pa-**
tramus in primis hoc p dicendis funda-

mentū qz pditio est fraudulenta lesio alieni
ius/sub amicitie vel officij simulatiōe. **Ac**
ita pditio/duplex est iniquitas. qz et odiū
est et simulatio. **Prodior est qui simulat**
officium/et affert detrimentum. **Vel pdi-**
tor est familiaris inimicus. eo pnciosior
quo efficacior est et inenitabilior ad nocē-
dum. **De tali in puerbjs Simulatoz ore**
decipit amicum suum. **Nōtingit autē sic**
ri simulatiōem amicitie vel obsequij/tripli-
citer. **In statu et pessione. in gestu z opari-**
one. in affatu seu locutione. **Hanc triplicē**
beniuolentiē simulatiōem si querim⁹ in iu-
da reperimus erga Jesum. sicut bis tribus
modis in genere finxit se iudas sibi beni-
uolum scz in statu vt qz apus eius fuit. in
gestu vt qz osculum ei dedit. in affatu vt qz
eum rabi nomiauit. **Adificemus si pla-**
cet sup hanc basim triplicem duos nostre
collationis parietes principales/traducē-
do inde pditionem/ad ecclesiasticoz om-
nium cautelam z eruditōem

Tradidit itaqz Jesum iudas si-
monis scbarioris. **Primum qz**
amiciciam obsequiosam pte-
bat in statu quam longe piece/
rat ab affectu. **De gestu autē z affatu simili-**
ter in altera pte videbimus. **Porro stat⁹**
inde/quadruplici titulo fuerat insignitus
Erat quippe iudas clericus. hoc est in for-
tem domini electus. tanqz domesticus ei⁹.
et heres **Ad quid? At dominus sua pars.**
suaqz esset hereditas. **Aeros enim grece ē**
fors latine. **Erat pteera iudas ciuis scōz**
ascriptus de ciuitate hierusalem. tanqz do-
mesticus commensalis et canonicus regu-
laris sub abbate christo. **Erat rursus pre-**
dicator et apostolus/domino cooperante
et sermonem confirmante sequentibus si-
gnis **Sibi quippe data erat potestas sup**
omnem virtutem inimici. communicata li-
mul eloquia diuina et secreta celestia **Erat**
deniqz sacerdos dei altissimi institutus a
christo scdm ordinem melchisedech. **In**
primo. filius Jesu et heres. **In secūdo fra-**
ter et conciuis et religios⁹. **In tertio amie⁹**
immo mater ppter spiritualem ppagationē
in aliorum cordibus. **In quarto socius et**
cōminister. **Agnosctis qualia et quot i**
statu suoz qsmagnifica dilectionis pigno-
ra iudas susceperat **Auero quid pro his**
oibz retribuert scitis. **Tradidit qppe ihm**
p rem suū. frēm suū. dōesticū suū z abbatē.

Amicum et pontificem et socium dignan/
 cissimū. **S**ed ad hec audita quis ex no/
 bis non indigne ferat. Quis nō exhorreat
 tam inexpiable piaculum. Quis non sce/
 leratissimū pditissimumq; iudam iuste dā
 natum pnunciet? **V**erū tamen inspiciam?
 nosmetipos charissimi / qui vel clerici vel ec/
 clesiastici dicimur. qui pdicatores qui ps/
 biteri. nō nos fallamus adulatione ppria.
Nō tergum vertamus lucide veritati. for/
 tasse videbimus q; hec de nobis fieri pōt
 narratio. **Q**ualis narratio? **U**tique q; in/
 ter nos sit qui tradiderit iesum exemplo iu/
 de schariotis. **T**radiderit inquit. et quo/
 modo potest hoc fieri? **N**onne xp̄us resur/
 gens ex mortuis iam nō morit̄ ap̄lo dicen/
 te. q; si non moritur. neq; ad mortem tradi/
 tur. **A**udi vero alio loco aplm. **T**u o hō q;
 aplm appellasti. **R**ursus inquit crucifigē/
 tes in se filium dei / et ostentatiu habētes. si
 crucifigentes. cur non pari more loquendi
 morti tradentes. crucifigitur in membris
 suis. **C**rucifigitur quantum in nobis est/
 dum causa sue crucifixionis peccatum ite/
 ratur. **P**roditur autem / dū simulatorie co/
 litur / statu gestu vel affatu. **I**n bono at̄ ve/
 ro prauo cordis affectu. **E**sto dicit ali/
 quis de clero crucifigam christum modo
 quo loqueris. **E**sto prodam cum / attamē
 longe est peccatum meum a sceleratissimo
 facinore iude proditoris / qui miracula te/
 statissima christi vidit. nō ego. **I**esum pre/
 dicantem commonentem deterrētēq; au/
 diuit. non ego. **C**onsors ap̄lorum fuit nō
 ego. **D**esperādo se suspendit. gratia dei nō
 ego. **A**ppello te homo qui sic loqueris p̄
 iuda te iustificans. **C**redis ne iudam vidit
 se et audiuisse que dicit. **S**i nequa q̄. tu va/
 ne crimen iude p hoc exaggerandū pnun/
 cias? **S**i credis. iam igitur miracula cōfi/
 teris que vidit iudas. tu penam pditorib;
 eternaliter infligendam agnoscis. **A**mpli?
 vero tu multitudinem testimonioꝝ et scri/
 pturarum p successionem tanti tempis hu/
 ius / post occubitu iude / plus agnoscere
 debuisti. **Q**uod si tam certissimis historijs si/
 dem derogas / sed dicitis si miracula. videro
 credam. **A**ccipe responsionem epuloni da/
 tam. nō si quis ex mortuis resurrexerit co/
 ram te / credes. **C**larissima certa miraculo/
 rum lux / puerfos reprobosq; animos non
 tam illustrauit ad credulitatem q̄ radian/
 do cecauit. **H**oc fuit in iuda. hoc in iudeis

et hereticis perspicuum. **C**ane tibi igitur
 ne si iude prebueris te similem in vita. si/
 milis in obduratione et reproba morte iu/
 sto dei iudicio relinquaris. **Q**uo circap
 explicatione maiori quadruplicem cōside/
 rationem assumimus.

Prima cōsideratio

Ad exemplum iude. **P**roditor est ecclesia/
 sticus. qui sp̄reta parte sua ditissima / ege/
 nam auariciam consecrat. **A**d qd. **U**t vxo/
 rem immo adulteram pessimā nutriat cō/
 cupiscentiam suam. et fiat schariotb. id est
 mercedem accipiens. **A**uariciam hic intel/
 ligite affectum inordinatum / male cupidū
 non tantum pecunie / sed rei cuiuslibet trā/
 sitorie. **V**ultis audire consideratiōis hu/
 ius rōez. **D**ebuerat quippe pseneranter de/
 rus dicere id qd ab initio sue institutionis
 in tra nominis interpretationem ptulit cum
 p̄beta **D**omin? pars hereditatis mee etc.
Et rursus. **P**ars mea dñs in eternū. **H**ec
 fors hereditaria. hec vberrima portio. hec
 pars optima. nonne clero sufficere debue/
 rat? **N**onne cum eodem p̄beta gliari equi/
 erat qñ subditur. **F**unes id est diuisiones /
 ceciderunt mihi in p̄claris. etenim heredi/
 tas mea p̄clara est mihi. **V**alde p̄clara. q;
 les opes. que diuitiaz copie satiabūt ani/
 mam clerici. si deus omne bonum. si mer/
 ces magna nimis. velut insufficientis abij/
 citur. **S**it nihilominus stoliditate mirabi/
 li / magis vero miserabili / vt clerus p aua/
 ricie cupiditatem auertatur a sorte suadeo
 suo. quem deserens et ab eius facie. passi/
 bus non tam corporis q̄ prauae affectiōis
 egrediens. primum in se recuruus corruit
Stulta vere prauaq; mutatio. de deo in
 se. **N**am in se quid nisi vastum quoddam
 indigentie desertum inuenit aut sentit. **A**
 nima quippe siue deo. quid oro ē nisi hor/
 ribilis quedaz et inhabitabilis terra deser/
 ta inuia inaquosa vel potius tenebrosissi/
 ma quedam et profuudissima miseriarum
 abissus. **P**reterea clerus sic auersus a
 deo neq; iam consolationem aliquam. ne
 q; refecionem aut satietatez ab eo sentiēs.
 quidni auertente deo faciem suam. contur/
 betur? **Q**uidni ad tenebrositatis vesperez
 veniens. famem patiatur vt canes? **Q**uid
 ni querulus dicat deo. **P**osuisti me
 contrarium tibi. et factus sum michi met

Sermo ad ecclesiasticos

ipfi grauis? Itaq; sit sibi met regio egestatis. longinqua valde a peccatoribus salus. Occupante igitur regionem illaz fame valida miserarū cōsolationū / falsoq; bonorum / p̄ditōq; gustu viui et veri boni / egreditur iam homo ecclesiasticus semetipsuz / p̄ exteriorū quinq; sensuum portas. qz nulloibi peius hospiciū / neq; amariū cōfortiū / q̄ in se et secum inuenit. egreditur foras et cōgregat iniquitatem sibi. Agreditur si forte videndo / audiendo / sentiendo / gustando / vel olfaciendo ymbraz aut picturas veri boni res sensibiles / afferat sibi inde cōsolatiūculas aliquas q̄s substernat anime sue egrotanti et saucie. ex quib; pascat cōcupiscentiam insatiabili auaritate voracem. cū filiis suis operibus carnis q̄ / si totidem catulis fame rabidis. Sed exp̄tus q̄s vere enūciauerit qui dixit. Nō saturatur oculus visu / nec auris auditu impletur. reperit cū Augustino omnia miris amaritudinibus resperfa. qz iuxta satiricuz plus aloes q̄ mellis habent. Misera plāe sed digna fors. vt eiectus clerus cū cayn a facie domini / vagus sit post cōcupiscentias suas. et a cōtristatibus eum pfugus super terram non viuentiū in eternitate. sed morientū in temporalitate. Deniq; cler^o sic auersus a deo et conuersus ad mūdum quid patit? Nonne sentit et videt / q̄s amarum sit reliquisse dñm. Sentit p̄fecto nisi sensum p̄diderit. Nam adberet vni ciuiuz regionis illius. hoc est carni / que de mūdo non de sup̄nis est vt spūs. Nec mittit eum pascere porcōs sordidos brutales / et furibūdos / desiderioz pessimoz. quib; dat filiū inanes voluptatiū. Sed qd dicit scriptura de adolescente filio vnde pabolā susp̄simus. Lupiebat ventrem implere de filiis quas porci comedebant. et nemo illi dabat. Onerat quippe talis cibus voluptatis / iritatq; famem non satiat. Sup̄ est ergo / vt qz sanietatem in nulla re vna reperit / nitatur euagari p̄ varia p̄pterea sit dispersus multipliciter et inquietus semp̄ hi ans semper ad ampliora coacernāda ne d̄ sit aliquid elaborans. Semp̄ nescio quid curte deest rei inquit satiricus. Finita sunt quippe omnia. Anime autem desiderium et os et venter / capaces sunt infiniti. p̄pterea quicqd obiectum fuerit / non plus affert satietatis q̄ gutta vna / gulpho vastissimo. Totus iste mundus sensibilis / ad ani-

me ventrem quid est nisi bolus exigu^o / nā si mille milia mundozum adieceris / eū nō implebunt. Patuit in alexandro in cesare in alijs tyrannis. Ve misero mibi inquit alexāder ex democriti sētētia innūerabiles mundos audisset. ego nec vnum subiugauit. Idem de scientie cupiditate. Exemplū deinde senserunt qui tota studiositate sua nihil aliud inuenerūt q̄s nihil scire / et q̄ ml̄ta scire magna fatuitas. Porro quid mirandū si non satiatur comedens in somis. Ut loquitur ysaias. et vt poete de toto fabulantur. Sed et ymbraz et ventum dentibus atterens et pascens / saturitate qualiter implebitur. Ideo bene enunciauit qui dixit appetituz diuitiaz esse infinitū. Vidam et tantulum poete / et cresum cui inumeris diuitijs / historici pro exemplo posuerunt. Ecce cui assignata erat fors yberima / fors q; plenissima. dū derelicta ea / ymbraz et ventum consecratur temporalium cōmodo / vel lucro / dum querit ea tanq; p̄cium quoddam huius cōmutationis dei cum māmona. ip̄e neq; rem habet neq; p̄cium. Postremo cum iuda suspendit / strāgulaturq; laqueo temporalis sollicitudinis. intercipientis spiritum vitalem gratie / ne interiora refrigeret. et crepat medius et diffundantur omnia viscera eius in terram. Fingo istud nisi assit testis sapiens. Auaro inquit nihil est scelestius. Sequit̄ Projicit enim in vita sua intima sua. Vultis accipere similitudinem vt dicitur palpabilem p̄ p̄dictis. Ponite ante oculos vestre considerationis / canem aliquē / mordicus inter dentes gestantem frustuz carnis. transnaret canis iste flumen aliquē. videatq; ymbraz carnis in aqueo speculo. hic canis vt auidum est animal / si hiando nititur ymbraz hanc arripere vel glutire quid agit nisi vt verum carnis cibum perdat. elabatur enim / fundoq; mergitur. non tamen vanescente potitur. Aut si similitudo magis placet in hominibus. Recogitate aliquem i borro pomifero positū. super cui^o borri filices humi repentes super erunt cas et vepres / iaciantur ab alto ymbre pomorum et radiatōe solis obiecta. quanta precor estimabitur stoliditas in hoc homine / si spreus veris pomis / ip̄e nitendo serpendo pedibus manibusq; totus incumbat inhians aperto ore super huiusmodi vepres et viticas / cupiens ymbrazilibus

potius saturari. Quid ipse nisi vltiōdes pūcturas quid nisi lacerationes referet de toto conatu suo? **P**rofecto hic est typus auari. qui spreto deo/vero cibo et fructu/sequitur ymbbras eius ymbrailes scz diuitias/quas Iesus spinis qz cruentant z pūgentibus curarum aculeis vulnerant/cōparauit. Itaqz nisi hec ymbra quasi somni aliter et ymbrailater fieret. sicut vnus poetarum dicit referente fulgentio non cecinisset psalmista. Dormierunt somnum suum et nihil inuenerunt omnes vīri diuitiarū in manibus suis. Et rursus. Verumtamē in imagine ptransit homo. Vnus quip/pe habet entitatis et pmanente temporalitas eternitati comparata/qs somniū auolans vel ymbra ptransiens. si eaz cū temporalitate qstūm liber extensa fiat collatio

Talem (nisi me fallit estimatio) forma/uerant imaginem rerum humanarū duo philosophi/democritus et eraclitus. quorum alter mor vt ingrediebatur solium domus/ridebat. ita nihil sibi serium vel inepum videbatur. Alter flebat/arbitrās omnia que gerebantur miserima. Talē Job talem ille qui introierat in sanctuariū dei imaginem pinxerat. Job dicit. Vidi stultum firma radice. et maledicti pulcritudini eius statim. Alter. Velut somnium. surgētium domine imaginem ipoz ad nihilum rediges. **C**lerus vīnam sic sentiret exītimis rerum vanitatem. qd quia non facit tradit Iesum. p̄tendens et statu et nomine habere solum deum in sortem hereditatis a quo longissime pietus est p viciū cupiditatis. Qd si vult regredi/formam habeat iam allegatam adolescentis. reuertat de exterioribus ad se. d se ad patrem. dicēs Pater peccauī in celum et coram te. **P**roditor nedum tui sed cuiuslibet creature. fac me sicut vnum ex mercenarijs non mundi sed tuis. ne pereaz cum iuda simonis schariotis.

D Secūda cōsidera.

Ad imitationem iude. proditor est ecclesiasticus. qui corporaliter etiam ascriptus ad consortium ecclesiamqz sanctorū/deserit illos corde neqz/transiens ad synagogā peccantium. **I**biqz symon existens. i. merorem audiens. **D**ec fuit iniqua iude proditio. vt dum cum sanctis apostolis z matre Iesu copozaliter versaretur / ipe

totus animo cum iudeis/de traditione domini sui/de desolatiōe cetus istius ptractaret. vt verum sit illud per psalmistam. **E**t/enim homo pacis mee: qui edebat panes meos/magnificauit super me supplantationem. **I**mitantur autem eum qui sunt ex parte illius. quoz conuersatio corporalis cum catholicis/mentitur fidem z deuotionem/que longe sunt ab eis. Non enim sunt fratru; amatores sed spoliatores. fraudatores irrisores eorū: etiam spiritualiter in moribus ciuilitate in fama/puersissimis machinationibus occisores. Ita traditur christus in mēl ris suis. **E**ccelesiasticos itaqz quos auaricia peruertit iam a deo. inuidia comes auaricie suscipit. dum vident in alio quod non habent. **F**raus insup dolus detractio ira furtum sacrilegium. odiū redium veri boni et similes vicioz pestes/tanqz latrones aliqui z proditores inueniunt eos. **I**nuentosqz cecant illigant fauci/ant trahunt distrahunt. Deniqz extra viā virtutis eijciunt. **V**ix ad tempus relinquuntur pallium hypocrisis/tegens cadauero/sam fedtatem intrinsecus horridam / operimento quodam conuersationis exterioris cum reliquijs velut in sepulchris dealbatis. **D**ignum plane est. vt qui talē tātamqz portionem deum fastidiunt: quiqz auaricie tyrannide distracti a loco vberis pascue / a monte coagulato et pingui / corruit in desertum vallemqz totius egestatis et saluginis. **I**psē incidat in iatrones cum illo qui de hierusalem descendebat in hiericho. et de pace in mutabilitatem. de q̄ete in confusionem. Ita qui noluit esse socius apostolorū. nec habere soliditatem fidei cum Petro/mititatem cū Andrea. puritatem cum Iohanne. et sic de reliqz / sit consoz perfidorū. sit preda vicioz et q̄ prius nutriebatur in croceis. amplexatur stercoza cecū inimicis domini terrālingit. **E**

Occurrat vero inter loquendum venerandus ille cētus apostolicus / cui gratissima castissimaqz p̄ntie tue serenitas. **V**irgo benedicta splendorē sanctamqz leticiā aspirabat. quo magis execranda redditur inde proditiosa malignitas que cū tot sanctis fact⁹ esse nō voluit. **D**ico iuda sceleratissime quid hec virgo cōmensalis tua. familiaris tua. obsequiosa tue. **D**ic vt de reliquis fileam quid fecit tibi quid molestie intulit: vt filiū suū charissimū traderes

Sermo ad ecclesiasticos

ad mortem/et tã diram mortem. Nunquã tibi dura fuit vel iniuriosa que benignitate nitebat apud omnes? Nequaquã prois quin etiã pia credulitate suspicor etsi euãgelium fileat q̄ erga te plus officij plus benivolentie monstrauerat exemplo filij/terpã si forte durissimam cordis tui nequiciam cuius non erat penitus ignara/molli leniri ve fraterna vel materna correctiõne contingeret. Sentiebat te ad iudeos cursitare clam et redire. neq̄ tamen prodebat te. sed in bonam potius partem trahens omnia/forã p̄cabatur terogabat hortabatur vt inuideam iudicor̄ erga filium suum magr̄m tuũ tu mitigares tu paciẽ/consiliator fieres. Nec deerant quantum suspicari fas est/blandicie virginales cum graui maturitate monendi p̄ verba potentia gignere compassionem in cordibus beluarum. An forte seorsum te aduocans alloq̄batur. vides o iuda charissime/quo pacto magistrum tuum filium meum/querũt iudei perdere. Sciuisti. aderas enim quãdo sustulerunt lapides vt iacerent in eum. quando vir e templo viuis euasit. Nũc p̄cor te p̄ socialem omnium nostrum conuictum. p̄ si quid ip̄e totus bonis nosq̄ omnes/bene vnq̄ de te meruimus. roga iudeos que ad pacem sunt. Is enĩ et redis ad eos. ostende nihil esse in filio meo dignum morte. qui infirmos eor̄ curauit. qui doctorinis erudiuit qui solum dei honorem et gloriã viuẽdo p̄dicandoq̄ quesiuit. Cur in huius morte peribimus omnes? Scis q̄ ex eius vita pendet mea. Quinetiam tu ip̄e qualem alium dominũ vel magr̄m habiturus es/in quo plus benignitatis gratie et fauoris expectas. Elegit te in fratrem. in apostolum. in amicum pauit te. misit uerit tibi. postate miraculoz cum auctoritate p̄dicandi dotauit te. dispensatores suum constituit te. Deniq̄ maiora sunt que promittit. Ad hec et similia virginis alloq̄a scire velles. o crudelissime iuda. que tibi facies. qui gestus. qualis p̄ responsiõne vl sermo vel nutus. Sed certe leue erat te impudenti simulatione velle fallere matrem/qui filium dei putasti decipere/dicẽs. Nũquid ego sum rabbi. Et rursus. Si oportuerit me mori tecum/no te negabo. Nam teste Mattheo omnes discipuli cuz Petro similiter hoc dixerunt Alij forã improuide. tu pditorie. Cupiditas tua(o iuda) ob

noluebat te tanta noctis caligine. vt in lucidissimo die/turpitudinem tuã latere putares nec erubesceres. Nunquã nõ in ip̄a p̄ditionis hora/verba reuerende blande q̄ saluationis ptulisti/dicens. Aue Rabbi Magistruũ vocas de quo nup̄ ad iudeos tanq̄ de malefico et fraudulento dixeras. tene eum et ducite caute. **A**nimaduertitis o viri patres et fratres animaduertitis q̄ ceca sit auaricia/que ita cor iude firma/uit obdusitq̄ vt egresceret medendo deteriorq̄ redderet Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames? nam ad ip̄os etiã iudeos vltro cucurrit non sollicitat̄ ab eis sed more emptoris interrogãt. Quid vultis mihi dare et ego eum vobis tradam? Habet itaq̄ cogitatio auaricie radicata/suam ebrietatem. suum furorem. suamq̄ insaniam introzabilem p̄cibus. inflexibiles consilijs. surdam monitis. demum ad minas omnes iam iam irruentes impertitaz Et p̄statis auaricie soli priam hanc esse surditatem ad consilia? Putatis huic iude soli contigisse? Habet hanc incorrigibilitatem comitem/hanc melancolicam insaniam/hoc demonium surdum/affectio q̄libet. vel passio viciosa. dum pfundari radicariq̄ sinitur. Hoc in philocaptis ad amorem. Hoc in vanigloriosis ad gloriam pompas platiões. Hoc in inuidis ad odiosam malignandi libidinem/quotidie conspiciunt. Alioquin melius irent res humane p̄sertim ecclesiastice si nõ salubribus monitis/cõsilijsq̄ legum eternarum/passiões viciose. ebriose. stulte. furiose. vel dominatiõis. vel auaricie. vel ambitionis/obstinissent. Neq̄ tam diuturna contagione/scisma p̄sens labefactasset ecclesiam/si p̄ extirpando solum scismate non pro obsequendo passioni multiplici viciose/fuisset insudatum. Exitus vero qualis habebitur/nescio. deo scit. Hoc vnum fidenter assero. q̄ parquam auara supbia clericorum/p̄sertim in sublimitate positoz exulare fecit ab ecclesie domo/non regreditur per eandem viam auaricie et superbie/in regione non stram. Non muneribus/non terroribus sollicitando animos contrariantium sed per viam liberalem ac benigne humilitatis. Aqua tamen q̄ longe abierimus cogitare stupor est. querentibus omnib que fina sunt non que Iesu christi. non sinerea tu. p̄ditionis/cuz iuda simonis schariotis

Tertia consideratio

Proditor est cum iuda ecclesiasticus p̄dicans et confitens Jesum verbis. operibus autem negans. Judas interpretatur confitens. sed est confiteri deum ore. negare vero factis s̄m apostolū. Ignosce mihi domine Jesu. quoniam hic contra me ip̄m phaturus sum/ contra animam meam/ nisi miserearis locuturus. Deu quotiens ego cum meis similibus te Jesum/ legens tuam ore tractauimus? Quotiens aliorum languores p̄dicando sanare. quotiens spiritus immundos errorum et viciorum ab alijs depellere. quotiens te ipsum in eorū cordibus p̄ semen verbi tui spiritu/ aliter gignere tentauimus? Cor autem nostrum longe erat a te. languidum. egrū. vicijs obsessum. cui ex sententia dicere potueras illud p̄uerbū. **M**edice cura te ipsum.

Illud insup dictum tūm **P**eccatori. quare tu enarras iusticias meas et assumis testamentum meum p̄ os tuum? Tu vero odisti disciplinam. piccisti sermones meos retrosum. et cetera que sequuntur. **S**ic sic vias tulit secum litteras p̄prie mortis. Sic fabricatores arce pro saluando Noe cum suis perierunt. sic dicente **S**en. Turpissimum est quod nobis obijci solet/ verba phie tractare non opera. Sic dominū cognoscentes philpophi/ neq̄ tamen euz sicut deum glorificantes non gratias agētes/ dant sunt in reprobum sensum. quāto magis theologo xp̄iani.

Nolo tamen insul

tent p̄dicatoribus/ canes muti non valentes neq̄ volentes latrare. quoniam si p̄ditionis rei sunt ecclesiastici. qui loquentes bona non faciunt. nūquid obsecro gloria buntur illi/ nūquid excusabuntur/ quorū officio annexa est obligatio p̄dicandi? Ip̄si autem bona neq̄ dicunt neq̄ faciūt Ita q̄ duplici cōtritione couterentur. q̄ r̄ seip̄os interimunt letali gladio criminum. et alios silēdo ociandoq̄ male p̄dūt. **Q**uā q̄ terribile sit valde vnde tanta surditas in auribus p̄dicantium qui p̄p̄iam vocē nō audiunt. quo pacto non verentur ferre dānationis in seip̄os sententiam. Quomō p̄sumunt deum (vt ita loquamur) edocere q̄ li pena mulcrandi sunt? Qua fronte nō et/ pauescunt seuerissimuz illud de euangelio

improperium. **E**x ore tuo te iudico fue ne q̄. Sed p̄fecto aliquando facilius est acuisare vicia q̄ vitare. facilius laudare virtutes q̄ implere. Deniq̄. non omnes qui scripturarum verba vel legunt vel loquuntur/ formauerunt in seip̄os veros p̄p̄ios r̄ intimos conceptus eorū que dicuntur. non plus aliquando q̄ pueri vel pice vel cecis coloribus. **P**roprij nimiz et veri cōcepti sp̄uales/ p̄ gustum intimum. gustus p̄o intimus/ p̄ operis exercitium cum desiderio vehementi/ gignuntur formanturq̄. **N**ota/ uir hoc qui dixit **A** mandatis tuis intellexi. **E**t rursum. **S**ustate opando. et videre cognoscendo. Nam gustus ip̄e cognitio ē et experimentalis noticia. s̄m **G**reg. in omelia.

Atuero ne misera

bilis hec admiratio. hec fatuitas insensibilis. hec incorrigibilis insania/ videat apud arrogantes et emulos/ p̄p̄ia solis theologicis. cōmunis est affirmamus omnibz hoibz quos non exceperit gratia saluatoris. **M**iraris tu et mirando detestaris et irrides/ q̄ theologus dicit aliqua de contemptu mundi et gloria futuri seculi/ et ea interpretaris q̄ non credit que loquitur. **O**stēdam tibi plus vel eque mirandum. **Q**uis precor est ex hominibz qui nesciat se mortiturum. qui non fateatur et dicat: **E**go absq̄ vlla momenti interpolatione sicut reus fugio ad mortis suspendium. ego sicut vmbra p̄tereo. **N**ihilominus q̄ raros et hoibz ostendas mihi/ qui non talia et taliter operanter in acquisitione diuitiarum/ in luxu seculi/ in contentionibz et emulatiōibz et similibus insanijs/ quasi p̄petuo vincturi sint. quasi non p̄tinus et repente velint nolint ab hoc vmbra tili seculo migraturi. **A**urrunt ad mortem sicut vitulus aliquis saltans lasciuens et ludens. **I**ta nihil mouet eos illud q̄ sciunt/ q̄ loquunt q̄ pro certissima re p̄fitentur. **D**entio/ si non viderim hominem damnatum suspendio mor̄ interiturum/ cum socijs q̄ iā pendebant/ fabulari in quadriga ridere iocari. **D**eniq̄ quoties videmus hoies hilarivultu cum risibus et cachinnis/ recentia alioz funera p̄sentiaq̄ celebrare/ **I**ntra ecclesias. quotidianum tibi erit hoc spectaculum monstruosum. **D**esinant igitur theologoz insanas/ ip̄i qui non minus insaniunt/ subsannare. **A**ccipiet talis quilibet

Sermo ad ecclesiasticos

illud Oratij Tu tandem maior parcas in
sane minori. Ceterum. habet hoc vnū pre
dicatio cōmonitioq; supbia. qz sit interdū
vt loquens alijs/seipm tandem aliquādo
audiat. se instruat. se conuertat. quē admo
dum contigit vni ex sanctis patribus. zita
de pditorio peccatore/verus iustus exorit
carens spiritu obdurationis. Jam iamq;
dissimilis Iude symonis schariotis.

Quarta considera

tionis Proditor est ecclesiasticus suscipiens
sacrum p̄biteratus honorem et officium
si pdite viuendo exhibet se diabolo exetra
bile mancipium quem oportuerat sanctis
operib; esse dei sacerdotem et ministrū. Ni
mirum q̄sto status altior/tanto casus gra
uior. Pergebat in sacerdotes nostri tempo
ris declarare volens exaggerare pditionis
sue nequiciam supra iniquitates inde quo
ad plurima. Nam iudas mortalem. isti im
mortalem tradunt vendunt p̄stituerūt fe
dant dilaniant crucifigūt. Sed affuit stu
diositas specularit̄ familiaris nostra con
tra faciem mentis mee. Querelam inquit.
hanc declamatoriam linque. Noli frustra
niti et intendo odiū querere. desine surdos
imo obdurationos supra petram quoz undaz
animos velle verbis emendare. Contere
res eos potius q̄ emollires. habeto iudaz
in exemplum. Quamobrem his sibi dere
licis/dic obsecro te. solutiōem ad dubitati
ones aliquas litterales/ex dictis habentes
oziginem. **Dic si iudas quem apostotas**
se iam cōstabat a deo. v̄diderat quippe eū
nocte p̄cedenti. **Dic inquam/si in hac ce
na/vere sacerdos est effectus.** Respōdi ve
re effectum sacerdotem. Ita eniz doctores
sentiunt ex q̄ suscipere intendebat id quod
cp̄us dabat omnibus apl̄is dicēs. Hoc fa
cite in meam cōmemoratiōem.

Dic igitur si potu

isset corpus christi verum cōsecrasse. R̄ndi
cōsequens esse vt hoc ponerit. **Dic**
igitur si supra corpus christi mysticum po
testatem suscepit/sacramentaliter absoluē
di. R̄ndi non suscepisse sicut nec petr⁹ nec
ap̄loꝝ ceteri/vsq; post resurrectionem Pro
missa fuerat antea talis potestas. sed p̄ re
surrectionem exhibita. sicut pontificat⁹ sum
mus. nisi dixerim⁹ q̄ ecclesia duos papas
Iesum et Petrum. nūc in carne mortali si.

mulviuentes habuerit Itaq; sacerdotalis
ordo p̄ sui cōplemento duas formas habz
habetq; duplicem characterem. sicut dupli
cem potestatem. vnā sup corpus xp̄i ve
rum. sup mysticum alteram. **Dic cōsequē**
ter cur **Ayprian⁹** et ali; doctores plurimi
quoz dicta recitantur in decretis/postue
nt nihil fieri in sacramentis nihilq; conferri
a scismaticis. qualis erat iudas. Hoc etiā
in p̄senti scismate quidaz dogmatizare scri
bereq; voluerunt. R̄ndi determinationes
Augustini et ecclesie ad oppositū esse si sim
pliciter ita sentiebant. **Ayprianus** cū suis.
Est quoq; ratio manifesta. qm̄ potestas in
abducibilis est humanitas que caractere
debiti stabilitur. **Intelliguntur** autem dca
Aypriani cum ceteris. de scismaticis vl' be
reticis. qui vel nō faciunt vel facere non in
tendunt/fm̄ obseruationem forme et ma
terie ab ecclesia traditam et a christo insti
tutam. **Vel dic. non possunt. glo. sine pctō**

Dic si iudas statim

vt exdidit a fide et a religione p̄ apostasiaz
pditoriam vendendo Iesum iudeis. pdi
derit ius in apostolatu. **Ar̄t clarior sermo**
fiat in simili. **Dic si ep̄us vel platus aliq;**
eo facto q̄ errat in fide et prinaciter/ sit de
positus. R̄ndi q̄ et si platus hereticus di
gnus sit deponi. nihilominus non est eo
facto depositus. sicut aliquis q̄stumcunq;
sit dignus ep̄iscopari/ non est p̄pter hoc eo
facto factus ep̄us. nisi p̄ electionem huma
nam vel diuinam manifestam. Itaq; neq;
deponitur inuitus nisi diuina vl' humana
auctoritate coagente. Alioquin incertissi
me eēt et vage ecclesiastice potestates hie
rarchice. **Signum** huius manifestum ha
berur in iuda quem in honore apostolico
Iesus tenuit. nec a consortio sepauit q̄tū
cunq; sciret illū apostatam in occulto. **Sz**
nec virgo eum **Baria**/sui facinoris con
scia/ deuitauit.

Dic igitur qualiter

ille erit caput in ecclesiastica hierarchia q̄
non meretur dici membrum. R̄ndi pote
states et gratias istas esse distinctas scōm
donum plationis/et donuz charitatis seu
fidei. **Propterea** potestas plationis mane
re potest imo dari/definentib; alijs. sic ab
scedente charitate/manet sepe fides et spes
Error oppositus/magnam vt audio in

anglia ritam dedit. Materiam igitur sufficiens ad plationem de facto vel suscipiendam vel recipiendam est homo baptisatus via tot intendens recipere id quod ecclesia conferre constituit. **D**ic cur dominus iudam quem casurum sciebat elegit in apostolum? Ego inquit dominus decem elegi et unus ex vobis diabolus est. Respondi quodam istam esse unam de illis quas inueniens apostolus/reuerenti silentio preteriens honorauit exclamans. O altitudo diuitiarum sapientie et scie re. Hoc unum scimus quod in iuda non causauit deus improbam voluntatem perditionis scelerate/in esse malicie. At tamen ipse hac mala voluntate bene usus est tanquam dei sapientia attingens a fine usque ad finem foriter et disponens omnia suauiter. Corripit hic stulta ambitio cordis humani. prouersus impauide ad culmina dignitatum. quem honorem/homo etiam vocatus etiam electus a deo/non tute neque sine multo cadendi discrimine suscipit. testimonio sunt iudas et saul plurimique. Quis igitur manet exitus/dum ingerit se quispiam preceptio non vocatum uo electum utinam non reprobatum.

Dic si miracula fie

bant a iuda utique reprobo. quale erit per canonisationem sanctorum apud ecclesiam argumentum? Respondi vitam inspicere debere. que si in humilitate certa et non ficta coniuncta sit miraculis. resultant (ut determinat Gregorius in dialogo) duo signa sufficientis sanctitatis ostensiuia. Porro miracula sine vita quo ad hoc signum fallax. **P**ropabat ingeniositas stodiosa multiplicare questiones homini super numerum. cui ego vale faciens/noli inquam amplius me interrogando morari. quoniam grandis adhuc restat dicendorum via de signis perditionis iude simonis schariotis. Paruit illa. illa petens scholasticum exercitium. ego ad morale negocium redeo etc.

Enumeratis itaque quattuor simulationibus sumptis ex iude stuta vel professione per collationis preter prima/superfunt iuxta propositum ab initio/simulationes alie/quibus perditionem suam iudas vel tegere vel excusare conatus est/tam gestu quam affatu. Quattuor utriusque notaueram quod plures inueniri posse non abnuo. Has simulationes tum occupatio/nam turba irruens/tum amica breuitas preterire inbebat. quas nihilominus breui con-

pendio non tam ambulare quam excurrere perposui/octonarium sub quaternario complecturus. et ad mores sub quadruplici consideratione traducturus.

Prima consideratio

Judas cum Iesu cibum sumpsit nudum carnalem sed sacramentalem. quod esse debuerat non mediocre federis argumentum. Omitamus iudam. clez intueamur. et per dolor ecclesiasticos siles inuenimus/comedentes patrimoniū Iesu. cum vero in suis pauperibus spoliantes. sumentes eucharistiam. sed eam venalem facientes. Dinc puenit estimatio tanta super omnes homines in ecclesiasticis quibusdam cecitas. tam incorrigibilis obduratio iuxta imperatorem prophete. Fiat mensa coram temporis in laqueum etc. Tolerat nihilominus ecclesia tales/sicut christus iudam agricola zizaniam. presertim in occultis ne vel confessio perdat vel secretum.

Secunda considera

tio. **J**udas tolerauit lotionem pedum a christo sibi fieri. quibus pridie ambulauerat ad vendendum eum. Fuerat hoc signum mundicie et amicitie. quod non emundatio interius sed sordidior et odiosior effectus est. Tales aliquis videre in clero est: extendentes palam pedes affectionum/vel in confessione vel in confessione tanquam christi manibus abluendos. sed remanent sordes in pedibus eorum. Quare: quod nolunt peccandi deserere penitus voluntatem. sed eligunt vel in sterquilinio libidinis computrescere. vel in alieni retentione rubiginis consumi. vel igneo vindictam zelo succendi. Tales est quotidie videantur confiteri et celebrent. irrisores sunt perditionis non penitentes idonee. Horum cuiuslibet dum osculatur christum in sacro vel fratrem in ecclesia/dici potest et snia. Iuda. filium hominis osculo tradis. Et rursus ex persona ipsius christi. Amice ad quod venisti. Amicum intelligite non moribus sed natura. Vel ideo amicum noiat christus. quod ad amicitiam quemlibet peccatorem recipere si non obstiterit parus est in hac vita.

Tertia consideratio

Judas se curam pauperum gerere/officio gestu et verbo videri voluit. Erat quippe iudas loculos hominis inferens ea que asportabatur. Propterea indigne tulit effusionem unguenti dicens. Ut quid perditio hec. **D**oc

Sermo ad ecclesiasticos

præterea velamine exitum suum a cena co-
oparuit. cuius intentioni accommodas ipse
vocem ait. **Q**uod facis facis fac citius. quod
ita acceptum esse ab apostolis quasi ad usus ne-
cessarios exisset tradit euangelium. **S**i a
iuda ad ecclesiasticos huius temporis deuolu-
mus nostre considerationis oculos. quod inspi-
ciamus quod sub titulo alendi sustentandi que pau-
peres/redditus vberitimos in loculos bene-
ficio precoditos habent. curant nullos. au-
ferunt ea que asportata sunt. non iam ut dent
vrori et filiis. sed execrando sacrilegio in ob-
scenioribus usus vertunt. **C**urrunt alij di-
scurruntque **M**artham se iactantes. qui oculis
osorum. **M**arie similitum vnicuique. hoc est de-
notidem sustidit improbatque dicentes. **U**t
quod perditio hec? **Q**uasivicem ipos/practi-
ca talia tractare/ingens amor christi et pau-
perum/non lucrorum temporalium ardor agitarer.
Tales/nihil magnam/nihil ecclesiastico viro
dignum deputat. nisi quod lucrum affert temporalium
comodoro. in pecunie vel nescio cui solici-
te in iudicio dilatarione. **P**rofundè apud eos
inualuit illud **S**pūalia sine temporalibus diu esse
non possunt. **E**t illud **O**ratum **Q**uius ciues? quod
renda pecunia primū. **V**irtus post numeros
predicare ex aduerso **I**hu. **P**ro quo regi. reg. dei.
et. **Q**ui præterea ipse ut exemplo suo doceret non
magis pendendam esse apud ecclesiasticos prela-
tos/temporalium curam. **I**pe/iudam reprobū furē sa-
crilegūque talibus præfecerit/nolens tali sollicitu-
dine ceteri sanctiores apostolos. **Q**uod deus o
religio o fides o pietas. eloquor an sileat? **N**ūc
heu spūalitas ois. ut aiaz cura confessio vel
predicatio vel omittit vel pessimis sordidis
infidis discoloris in seipsis passim committit.
Era quibus? **A**b illis que non tute suanda tra-
deret talium alicui bona sua nisi sub quotidiana
rōe. **E**t que bona? non dicam aurum/non argentum/
non vasa preciosa. dicam poma. dicam cibaria vel
alia vilia sua seu ludicra. **T**am vilis est apud
eos/tam nulli precij aiaz perditio per quod mortu-
us est christus. **Q**uotidie vigilanter apud eos
calculus ponit de expensis. de moribus vltima
sit questio. vltima vel vltima si iam nulla. **E**t
hec loco de oculis **I**esu gradis olis quoniam
et assertionum ritum præfertis tpe **J**ohis. xxij. ex-
citata est. dicentibus plurimis/ christum habuisse
aliquid in corde expressam esse in euangelio veri-
tatem. neque medicasse apostolos. nec pauperem
vovisse sicut nec castitatem. **E**rat enim iudas
vroratus nimirum sicut **P**etrus. **D**ecertabant
alij tota animositate ponentes ex aduerso per
heresi dicere quod christus habuit aliquid in

prorio vel corde. **N**am hec est inquit euange-
lica perfectio/altissimaque paupertas. **S**tudio-
sus remitto ad scriptura. nisi placet perharsea-
cas de perfectione ceteros magis sperere que
inspicere. perfectio christiana est dei dilectio. i. que dicitur
veterior est huius et perfectior iudicatur. **Q**uarta est
ratio **J**udas ad extremum rēres. xxx. argente-
os/dixit. **P**eccavi tradens sanguinem iustum
Sed dicam hic quod sentio. **V**ox ista non pe-
nitentis est sed perditoris/perditionem suam ad con-
plemētū deducit. **Q**uo pacto inquit? **N**on
ne iudas hic et confitetur peccatum. et ablatus resti-
tuit magistro suo/iusticie titulum ascribit. quo-
modo vox ista perditionis erit non contritionis? **P**o-
nat igitur volo iudas mecum rōes. **A**ppello te
o iuda. si iustus est ille quem tradidisti sicut
iustum noias. verax fuerit necesse est. debuit
scire credere que docuerat te. que predicata tradi-
derat. **D**ocuerat autem dominus dei. **V**eni aias non
perdere sed saluare. **I**usserat inquit quod si peccatum
dimitteret peccatum non tamen septies sed vltis se-
ptuagesies septies. **A**ur ergo de taz veraci
misericordie doctore/desperas. **P**orro si tā-
ta est iniquitas tradidisse **I**esum/cur hoc pra-
us quasi dissimulatio quod peccabatur? **H**ec plane
fuit diabolica fraus que se possederat te vo-
lente. **I**lle enim perditor et homicida diabolus?
peccata priusque fiant quasi nulla esse suadet ut per
sumat homo. dum vero perpetrata fuerit illa nimis
exaggerat ut desperet. **I**nde est forsitan quod in
voce cayn erupit o iuda perfide dicēs **D**as-
ior est iniquitas mea que ut veniam merear. **V**e-
niā merearis o iuda. vis igitur gratiam dei. vis
eius misericordiam/meritis emi. vis ea opere tuo
mercede conducit. **H**oc prius est quod dico. tu
a mercenaria cogitatione tua non discedis.
Cōples ea ponit dum iusticiam tuam constitutere
volēs per merita tua. non es iusticie dei subie-
ctus. illi inquam iusticie cui vox tua testimo-
nium prohibet dicēs. **P**eccavi tradens sangui-
nem iustum. sed cor negat. suspēdium codicit.
Quod iustus si spontes in se. si penitentes/
abijceret et danaret. **S**ed que est inquit
que facere posses in istis verbis. dei dicētis **V**e-
tū hōi illi per quem tradar. melius erat illi si na-
tus non fuisset hō ille? **C**ominatio hec erat
o iuda quatenus respisceres. non necessitatis in-
ductio. **A**liquin petrus necessitate peccas-
set. nec iam peccasset si necessitatus. **A**lioquin
præterea plurimis nunquam post perpericas mi-
nas salus patuisset. **M**utasses voluntatem
penitendo/mutasset iniam indulgendo.
Sz irriserunt inquit sacerdotes iudeorum/spē
auferētes. et dicētes. **Q**uid ad nos? tu vide

ris. Nunc ergo agnoscis cum quibus mercatus es. quia cum odiosis et perfidis. nihil solati. irri- sionis vero plurimum afferentibus. Propterea cur eorum substantioses iustitiam vicissitudine non irrisisti. fugiens peritiam ad mures illam totam benivolam et misericordem. Affirmo securus ipsa tibi venienti gremium pietatis extendit. aptum. hec quoniam substantias aut improperas tibi more iudeorum. aut stultorum illoz qui de scititate sibi blandientes abijciunt cum austeritate vocis aut gestus humiles et confessio penitentes. non attendentes illud apostoli. Fratres si occupatus fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spirituales estis instruite eum in spiritu lenitatis considerans teipsum ne et tu tenebris. **S**ed iam pridem sentio o doctissimum et sapienter virum quod memoria que fallit in aliquibus di- cauerat et puritas inculta / gignit potest fastidii. Esto finis igitur obsecratione domini nostri iesu christi misericordissime misericordie sue ne sit in aliquo nostrum cor obduratum et desperans / instar Iudaei simonis schariotis. sed peniteamus quod palam hic in spe. ut tamen re ipsa gaudeamus in eternitate / postquam te eo que benedictus in secula seculorum amen.

Sequitur sermo de christi resurrectione in die pasche eiusdem cellarum

Resurrexistis cum christo / qui sursum sunt quare. originaliter ad Colocem. et recitavit in epla hodierna. **I**n nre brevis vrinam efficacis collationis exordio pro ipetrada spiritu sancti gratia / ut affectum boni generet. genitum nutrit. nutritum usque in effectum producat. mures virgine salutabimur corde humiliato et voce pia dei. Ave maria. **S**i consideratones occurrunt pro nunc quoniam dederit deus prosequere. **P**ria de christi resurrectione meditanda iugiter. scda de nostri suscitacione affectanda salubriter. tertia de celi habitacione in quarenda feliciter. **P**ria et scda consideratones sumuntur ex pria parte theatri. **S**i sursum. et pro benigne aperte inuifresurrexisset christum. **T**ertia sumuntur ex scda parte que est sursum querite. **E**st igitur prima consideratio de christi resurrectione meditanda iugiter. **M**editanda prius hec gloriosissima christi scilicet iesu resurrectio. **I**n eaque fidelium mentes sedulo conuertende. **E**t vigor inextinguibilis. et valor inappreciabilis. et usque infallibilis certitudo. **I**nfallibilis plane certitudo / quippe hac angelici spiritus locuti. hac sancte mulieres agnouerunt. hac thomas prius hesitans ex palpatone christi certior effectus professus est. hac prius irridens paulus / constantissime predicauit. hec demum nunc

piscatoribus nunc oratoribus apostolis nunc filii nunc diuissim / apertis omnia in indicis. **E**t christi palam facta assumptio. ex miraculis inuifres in veritate habet attestacione celebrat / mirabiliter affirmata. **A**ddamur hos pene omnes aliosque inuicribles sume scitatas viros / quoniam nonnulli ea ex reuelacione scripturis ut paulus accepit / pro hac assertione spontanea subijisse morte. in quibus nihil erat cur metiri aut fallere vellet. ut quod propter simi erant hac pro fidei promulgacione / contumelias carceresque propter. omnesque a seipis penitus vite iocunditates abdicare. **D**amabile igitur est de ea vel tantum trepidare. aut ea quasi nouella vellet pro tot attestacione discutere. **S**ed et resurrectio habet benedictissime vigo / iestabilis quam ostendit propria resurrectio / alio non egessubsidio. quod antea non siluerat christus d. **P**atet hec ponendi aiaz mea et iterum sumendi ea. **I**o. **V**igor usque palam fit ex eo quod pro christi morte assumpsit nomen quod est si omne nomen secundum apostolum fortior gloriosissimum / quoniam pro erat / resurrectio christi istar fabulose illi regis anthei et occisoris hercules fuit. quod si quod vetustati creditur / quoniam rtes aduersarij ipetu humi percubebat / quoniam vires eiusdem eidem terra mistraret robustior / con surgebat atque ad pugnandum alacrior. **I**taque ter reuifescit / canernosoque seplero viuosior exit christus. plebsque hostes sasonis ad modum moriendo que antea viuendo conuinit. **E**st pro terea resurrectio christi valor inappreciabilis. **D**ec si quod de peccati nostri circographum deleuit. hec dissoluit hoies / sed dura deonis tyrannide conpediunt et eteterrimo tebraque carcere eundem eripuit. **D**ec secundum prophetas ferreos isre gityectes creasque obtinuit portas hec superne citatis aditum referauit. hec postremo omnes in adam morte / tuos viuificavit restituit suscitauitque. **P**er quod vltimum pro iussit christus sic pro propheta os olim isonuerat. silis scitis est pelicio que pro sano / guie proiaque morte feru iaiatos viuificat a / more quod mirabili. **I**ta ex resurrectione hac magis hunc vni gratulemur vni gras cum mulati / rferamur que ex nra creatioe. quoniam quod de nil aut paz creasse profuerat / nisi lapsos releuasse mortuosque suscitasse / quoniam quod magnum preterea ad erigendos aios prociuum est festinat / hodierna misterium. resurrectiois domine misericordie / sterium. hoies namque nihil adote vite habet moribus de / stituit amatores. eundem nihil ita in vicioz pceptis trahit sicuti. fute vite immortalitatisque despacio. **E**t eni quod pacto aspiciat viciu / et aplerabitur / cum habet plebsque dilectus hec / tristis si nec illi suppliciu nec habet pro mium fialr expe

ff 4

Sermo factus in die pasche

eretur: presertim cum in presenti seculo ne
quod ut plurimum/via impiorum prosperetur.

Fitque iusto sed occulto dei iudicio sui iniquitati premiū. suus honor suę voluptates. virtute aut nequiter spreta aut nequiter irrisa/aut nequissime contempta. **H**ęc autem future immortalitatis retributionisq; desperationem/efidelium mentibus hodie na xp̄i resurrectione funditus euellit. quoniam si xp̄us resurrexit et nos resurgemus. pro ut cōsciūs archanoꝝ dei paulus ap̄tus. i. ad **Cor.** xv. p̄ totum capitulū copiose manifestat. et. i. **pe. ij.** de deo scribitur. q̄ p̄pter misericordiam resuscitauit nos in spem vite p̄ resurrectionem Iesu xp̄i a mortuis. **E**t egregi⁹ q̄q; doctor **H**reg. exēplo inquit dominus ministravit qd̄ p̄misit in p̄mio vt si cut ip̄m resurrexisset fideles cognoscerent.

Ita in finem mundi p̄mia resurrectionis sperarent. **E**t ideo non plus quam triduanam mortem esse voluit. ne in illo resurrectione differret. in nobis desperaretur. **P**reterea ille cuius statim memini paulus apostolus ad **Colo.** scribens omēs nihilominus instruens xp̄ianos ad hanc spem et retributionis expectationem exhortabat dicens verba assumpta p̄thematē. **S**i cōsurrexistis cum christo zē.

Iurta secundas the

maticis periculum videndum erat tertio d̄ celi habitatione inquirenda feliciter. **E**t hęc considerationem/exhortationis in modū sequar. et in ea collationem terminabo et sine diuisione. **A**destote nunc vigilantes fortesq; pegrini. cōcito passu. que sursum sunt querite. celeriter omnes precipitate moras. z ad illam p̄pter quam facti estis/manentem ciuitatem/omni tempore discursu/cursu dirigite. **N**on vos tenebrosa mortis/nox occupet/qz transuolat ecce irremeabile tempus. **I**amq; sol declinans/celerem minas occasum. **D**et animos pollicitatio p̄miantis. et stimulos adhibeat damnatis cōminatio et virtutis alluciat honestatis nomē ip̄is etiam infidelibus venerandū. **D**oueat creatis bonitas. moueat charitas redimētis. moueat viuificātis gratuitas. moueat ad extremum infallibilis instantia obligātis. **E**xaltet mentes mortalitatis v̄re recordatio assidua. et quo pacto nondū hūc intraueritis ppendite. **N**ō vos deuicare cōpellant infeliciter mulcentes p̄uersi itinē /

ris lati atq; spaciosi oblectatiōes quarum amarissimi sunt exitus. nec virtuose semite deterreat asperitas. **S**pes lucri / minuat vim flagelli. breuis labor est. momentanea veratio. p̄ eternis omnia vt breuia eō animo toleranda sunt etiamsi anxia si asperas sic dolorosa existant. **D**einde seip̄m qd̄ interroget. et p̄ que momenta aut sup̄uacua aut qd̄ sepe accidit nocitura. in q̄s languores in quas mentis et corp̄is p̄turbationes in quanta fame aut vite pericula seyltro piecerit. **R**ecogitet audiatq; p̄ hūane laudis cupidine aut patrie temporalis libertate/qz horrenda quidam sponte p̄p̄si sunt. **M**ucius manū regis. ardentibus iniecit. **O**ccidit duos filios brutus. **T**urc⁹ armatus equo concito in abruptum terrehiatum se precipitem dedit. **P**ropriū filiū pemit manibus torquat⁹. **D**uo decij fauertes ora culis vt exercitum liberarent se morti spontanee deuouerunt. **R**egulus ad crudelissimos hostes ne fidem violasse putaretur redijt intrepidus. **F**abricius p̄ quarta parte regni p̄nibi regis epirotarū a romana ciuitate nequit auelli. **L**atho ne iulio cesari subderetur/p̄pria manu e pectore vitam extraxit. et verbis v̄tar **S**enece primo epistolarum. epla. iij. **A**lius ante amice fores laqueo pependit. **A**lius se precipitauit et tecto: ne dominum stomachantem diutius audiret. **A**lius ne reduceretur e fuga ferrum redegit in viscera. **D**ec z similia quisquis qui ad eterna suspirat/profunda mente inspererit/delicatam vt arbitroz comprimet querelam. suęq; ni fallor pudebit desidię. **P**roperate igitur nec vt inerris peregrini mos est/diuturnitatē temporis vobis promittite. **I**nspicatur renū veritas. non multorū error aut rumor impiorum. qui vt scribitur **S**apientie. ij. dicunt apud se cogitantes nō recte. **E**t ignis et cum tedio est tempus vite nostre. nō est refrigerium in fine hominis. et non est qui agnitus est reuersus ab inferis. quia ex nihilo nati sumus et post hoc erimus tanq; non fuerimus. et spiritus diffundetur tanq; mollis aer. et nemo habebit memoriā operum nostrorū. **V**enite ergo et fruamur bonis que sunt. et vtamur creatura tanq; inuenture celeriter. **V**ino precioso et vinguētis nos impleam⁹ et nō p̄treat nos flos t̄pis. coronem⁹ nos rosas anteq; marcescāt. **N**ullū prātū sit qd̄ non p̄transseat luxuria

nostra nemo nostrum sit exors luxurie no-
stre. vbiq; relinquamus signa leticie. qm̄
hec est pars nostra. et hec est fors nostra.

Non vos ad emulationez p̄uocent tam
nefande carnalium sententie. suos toto im-
petu totoq; malignitatis odore brutales
p̄sequantur affectus. nec p̄sequantur mo-
do sed incitent et euocent. in spurcijs. in-
cubilibus. in impudicijs. breue h̄ac trāsi-
liant vitam. suas sibi diuitias habeant. su-
os mores. suas voluptate. Nempe quas
eternas vellent diuitie abibunt. et ip̄e qui-
bus maxime astricti sunt voluptates fugi-
ent. Et quib; caruisse cuperent p̄uersi mo-
res stabunt et comitabuntur inuitos. Lun-
cta hec que illos vulgo mirabiles oñdunt
momento tempis euanescent. sub ip̄ia for-
midine viuūt. si illa pep̄erit/mors non p̄-
cet. ducunt in bonis dies suos. sed expecta-
te paululum. ad inferna descēdent. Quā
obrem deuoti fideles p̄egrini/quos p̄cio-
sissimus agni immaculati regenerauit san-
guis. si peccata tanq; hospites pestiferos
expulistis. si nō t̄m̄mō peccata sed affectuz
etiam p̄positumq; peccandi qui vtiq; sine
peccato nō sunt bona fide deseruistis. si p̄
sinceram fidem/resurrectionis dominice
p̄ticipes effecti estis. si p̄ viuam sp̄em/vos
indubitanter resurrecturos expectatis. si
postremo p̄ charitatem et grām cū christo
cōsurrexistis. que sursum sunt querite vbi
christus est in dextera dei patris. Querite
inq; in p̄senti per bonorum operum et me-
ritorum abundantiam. vt comprehendatis
in futuro p̄ gloriam. quam nobis prestare
dignetur. qui mortuus est et reuixit. domi-
nus noster Iesus christus. Amen.

¶ Finit.

Sermo in concilio

Remensi per prefatum Cancellarium Pa-
risiensem factus Anno dñi. Dcccviij.

Bonus pastor animam su-
am dat pro ouibus suis.
Originaliter Math. x.
et recitatur in euangelio
dominice currentis p̄sen-
tialiter lecto. Animaduerte nunc o bo-
ne pastor Reuerendissime pater sancte se-
dis huius Remensi. antistes. Animaduerte
tu qui animaz tuam habes pro ouibus tu-

is dare. non venalem habere. non p̄iudi-
cialiter retinere. Quia nunc in circūitu o-
culos tuos et vide. omnes isti congregati
venerunt tibi. obedientes sunt. non sicut o-
ues errantes. sed conuersi sunt ad te pasto-
rem et episcopum animarum suarum secū-
dum verba primi pastoris petri in episto-
la eiusdem dominice currentis. Interrogē-
tur qui et quales ip̄i sunt. Respondere cō-
uenit eis et sententia illud de Benefi. Pa-
stores ouium sumus. Conueniat et o vti-
nam illud alterum de euangelio cui libz eo-
rundem. Ego sum pastor bonus qualis a-
nimam suam dat pro ouibus suis. Pro il-
lis inq; ouibus que p̄pheticum illud ca-
nunt deo. Nos autem populus tuus et o-
ues pascue tue. Dicitur igitur et affluat z
dilaretur cor tuum. cum videas tu bonus
pastor coadiutores tuos consodales du-
ces gregis tui. Ipsosq; rationales quosdā
pascue tue hoc est prouintie tue Remeni. a-
rietes. Quidni miretur in hac die et afflu-
at et dilaretur cor tuum cum p̄miserit sum-
mus pastor noster dicens. Ubi fuerit duo
vel tres congregati in nomine meo. ibi in
medio eorum sum. Grandis p̄missio vi-
ri patres et fratres et omni cōsolatione ple-
nissima. Hec nempe celeberrima congre-
gatio. Hec tua conuocatio sanctissima o
bone pastor/nunquid non in nomine Je-
su facta esse vere putanda est. Putanda est
profecto. Sit enim ad extirpationem vici-
orum et virtutum plantationem. Sit ad e-
uulsionem scismatum et pulcerrime pacis
radicationem. Firmiterq; ad fortem custo-
diam gregis dominici. ne male dispersum
ne vagabundum per deserta negligētiera/
piat/dissipet/perdat/deuoret ipsuz lupus
ille vorax infernalis. quin potius visitat.
crebro colligatur sub vnius ouilis tectum
quod est fides christiana. Illicq; protectō-
ne sollicita foueatur. Acce ergo domin⁹ no-
ster Iesus christus in medio nostrum est
viri patres et fratres. Intendite que dico.
dominus in medio nostrum est. quid aspi-
citis quid stupetis? Ita est credite non mi-
hi. sed pollicenti qui mentiri non potest.
Ego inquit in medio eorum sum Et quis
ego qui loquitur? Domin⁹ fortis et potēs
Ipse est pastor bonus qui animam suam
dedit pro ouibus suis. O certe pulera/o fe-
lix hec et deo grata societas. in cui⁹ medio
dñs ille ē cui agl̄ifuiūt. cui solz lūa famlanē

Her. fact' in cōcilio remēsi

Nemo iam desperet nemo trepidet et aspectu vel occurſu tot lupoz rapacium insidiantium quondie grezi christi. confidat potius vnusquisq; in verbo helisei. Plures p nobis sunt q̄s cum illis. Adest quippe de' assunt et ministri eius milia millum et decies centena milia. Qd si tales p nobis q̄s contra nos? Adest et tu pulcherrima non dicam pales quam pastorz deam gentilitas fabulatur. sed summā veri pastoris mater virgo misericordie virgo benedicta. Adest plane. nam vbi mater si non vbi filius inuenitur. Adimus ergo nūc te cum fiducia que thronus es gratie. mater misericordie vt gratiam et misericordiam inueniamus in auxilio opportuno. qd vt assequamur s̄ sentiamus illud angelicum. Aue grā plēa dominus tecum zc.

R **Bonus pastor animam suam dat p ouibus suis. fiat hoc fiat**
Congratulor tibi o bone pastor. cōgaudeo et glorioz in domino. quonia video vident et ceteri omnes hic p̄ntes studium tuum. zelum tuum quo ad imitationem veri pastoris/queris p hoc sacratissimum concilium dare animam tuam p ouibus tuis Et qualem animam. Animam sane q̄ triplici virtute predita est. Habet itaq; ania tua sicut et relique de humana specie vim triplicem. habet vim rationalem resp̄cū veri. vim irascibilem respectu ardui. vim concupiscibilem respectu boni. Itaq; bonus pastor dat hanc totam animam/p ouibus suis. **Fiat hoc igitur fiat. qz tempus faciendi domine loquitur p̄pheta ad dominū. Quare tempus faciendi? qz dissipauerūt legem tuam. Qualem legem? Legem euangelicam naturalem z canonicam. Quibz modis? Innumeris et pessimis. Propterea conuenit nunc ecclesia magna ecclesia totius huius Remēsi. p̄uincie/cogitare qd facerent. Et bene quid facerent. quia tempus faciendi/tempus ponendi manus ad opus et ad aratrum. alioquin quid proderit nouas veteribus sup addere sanctiones si non veteres fiant nec noue? Apponatur manus ori necesse est. hoc est opatio locutioni. ne sit vox quidem vox iacob. manus autem manus sint Esau. Euitetur imperium qd vulgari puerbio melius sonat. dictum optimum est. sed querite quis hoc aget. Illud insuper quod obiectum fuisse**

Platoni Seneca refert. Aliter loqueris aliter viuis. Deniq; satis fuit mordax i pastores responsio femine cuiusdam deuote. Decredibat de sermone quodam cum turba multa. Interrogatur ab obuio quodaz si sermo factus esset. nequa q̄s inquit. Porro dum interrogans miraretur sueq; reuersionis cum hominum hac copia causaz requireret ex quo nō erat sermo factus? Subintulit ipa Sermo vnq; dictus est sed nō factus. Dicant enim et non faciunt.

Fiat igitur ab vno

quoq; pastore quod pponit dominus. det animam suam pro ouibus suis. Illaz itaq; animam que imago est beate trinitatis fm triplicem vim prenominatam. Relucet nimirum in sua vi rationali. Sapientia seu veritas que appropriatur filio. Relucet in vi irascibili. Potentia seu strenuitas que appropriatur patri. Relucet in concupiscibili Beniuolentia seu bonitas que appropriatur spiritui sancto. Hanc o bone pastor totam aiam nō vnicam sue virtutis portiōem curaueris dare p ouibus tuis/triplici sedulitate pascendis. Nec enim estimo telatere quemamoduz olim primo pastori Petro ter interrogato terq; r̄ndenti/bonus pastor xp̄us/ter subintulit dicens **Pasce oues meas. Pasce agnos meos. et rurſus. Si diligis me pasce oues meas. pasce verbo. pasce exēplo. pasce subsidio. pasce verbo predicationis docte. pasce exēplo cōuersationis sancte. pasce subsidio charitatis pie. Predicatio docta fundat in fide quo ad vim rōnalem. Conuersatio sancta roboratur in spe quo ad vim irascibilem. Subuēctio pia cōsumat in charitate q̄ ad vim concupiscibilem. Quisquis hoc mō pauerit oues suas triplici pablo saluari/verus imitator censendus est pastoris boni. implet sp̄iam suā zprehēsz in verbis theomatis. Bon' pastor aiaz suā dat p ouibus suis. Sic ei repellit ab ouibus suis rōablibz tres urmas caldeoz interficere q̄rētū gregez cū pueris. iuxta signam in principio iob positā Sic arcet sic reprimat tria luporū sp̄ialiū genera seuissia ab ouibus xp̄i. lupū carnē. lupū mūdū. lupū diaboli. Fides appropriate reprimat mundum. Que est hec victoria que vincit mūdum? Fides nostra Spes coeret z configit carnem dum agit vt nostra cōuersatio sit in celis. nō car-**

S nalis. Charitas demum fugat diabolum quia sola diuidit inter filios regni et perditionis. dei scz et diaboli. **D**is itaqz plocutis tam pro fundamento quasi solidodocendoz qz vt posito ordine lucido: confusio fastidiosa et memorie inimica vitetur: Pergamus consequenter iuxta hanc triplicem anime tue virtutem o beate pastor. z exequamur tres in hac nostra qualicumqz exhortatione partiones principales sub ternario considerationu in vnoquoqz partitionis articulo. quatenus edificium nostrum tanqz triangulari triplicitate subnium. fortiori stabilitate subsistat. **E**rit prima partio de pabulo docte pdicationis. **E**rit scda de pabulo sancte conuersationis. **E**rit tertia de pabulo pie subuentionis. si ac fiat.

Frequentes igitur prime partitionis structuram collocem? i ea primam considerationem que talis est. **P**rima consideratio **P**ascere oues pabulo pdicationis. dando animam quo ad vim rationalem pro eis. est officium de necessitate annexum pastorali dignitati. **D**ura p quibusdam sed verissima sententia **P**roba. pspicuu3 certe e policiam ecclesiasticam a christo legislatore sapientissimo / pfecte constitutaz esse. qp pe ille est de quo moyses cecinit. **D**ei perfecta sunt opera **S**ed ad huius institutionis perfectionem erigitur nutritio spiritalis p vita animarum conseruanda. quemadmodum in policia terrena necessarius est corporalis cibus. alioquin sine pabulo conuenienti sicut illa temporalis sic et illa spiritalis vita suo modo deficeret nec essz conunitas per se sufficiens. **A**d hoc respicit dictum vetus a christo renouatum. **N**o in solo pane viuit homo zc. **O**portuit igitur ordiare ministros aliquos pabuli huius spualis p rationalibus ouibus gregis christi ne perirent. qui hoc agere. z possent ex officij auctoritate et deberent ex superioris obligatione. **T**ales vero quales alios conuenientius accipimus qz prelatos. **H**os ideo pastores appellat crebro scriptura tam veteris qz noui testamenti. increpans eos qui no oues sed se pascunt. **U**nde nec puduit deum ad huius rusticanuz humilitatis exemplum sese dejicere. **E**go sum pastor bonus zc. **H**inc **Z**acharias **A**bia sacerdotis custodiunt scientiam et

legem ex ore eius requirent. **P**ropterea eni dedit deus ipsis regiones gentium et labores populoz. vt custodiant iustificaciones eius et legem eius exquirant. et sint parati iuxta quod vult. **P**etrus. omni psceti redere rationem de ea que in eis est fides spe **H**inc. **P**aulus ad **R**himo. et ad **T**ymuz alibi pluries vult epm doctorem esse. z potentem instruere in doctrina sana. et eos q contradicunt arguere. **H**oc officiu pdicationis ita pretulit quasi de reliquis nulla sibi cura videretur. **U**nde et dicit. **N**on misit me dominus baptizare sed predicare **C**onformis est ad hoc apostolorum responso dicentium. **N**on est equum nos relinquere verbum et ministrare mensis. **Q**uanto magis existimas hoc dixissent de alijs operibus minus sanctis. minus spiritalibus atqz pijs. **S**ed o mores o tempora. **L**udibrium nunc apud quosdam ex prelatibus vel probrosum aliquid artificium / suaz idignum dignitate predicatio vel publica ad populum exhortatio iudicatur. **E**st iniquum hoc officium vel mendicantiu vel pauperum theologoz. **A**deo nihil sapit q dei sunt animalis homo. adeo qui de terra est nihil nisi de terra loqui potest. **S**ed dicunt predicamus gregi nostro per substitutos. predicamus per tales qui se libenter ad hoc opus ingerunt. et hoc nonne satis est? **N**onne multiplicatio fit sermonuz tanta q in nauseam transit audientium? **A**gimus utiqz alia grandia et ardua dum iurisdictionem nostram. dum temporalitatem / vigilanter protegimus. spiritalia enim sine temporalibus diu esse non pnt. **S**ed respondeant velim primo qd deprecentius atqz salubrius. aut q accessorium prelati p seipm exerceat. et principale p substitutos. vel econtra? **S**i enim illud oportuit facere scilicet predicare et aliud non omittere scz iurisdictionem defendere. sit executor principalioz ipe qui principalis e habendus. quia eni pdicatio possit p substitutum fieri quanto magis id qd minus est. temporalium defensio? **A**dvertat pinde qz pauci sunt sermones in tam multis. multis in qz numero sed perfectionis lauderarissimis. **Q**uare? **Q**uia adultera verbum dei atqz corrumpitur. dum vel qstus excelsima pietas. vel diu miscens errorum mala semina vel iunilia sterilia qz narratiu frivola z zizania supseminantur. **I**ta pfecto

Obiecto

Ratio

Her. fact' in cōcilio remēsi

cura vigilantior apud quosdā ex platis habetur in eligēdis mercenarijs. p cultura a / groz suoz q̄ habeant in electione bonoz / predicatorz. pro cultura spiritali animaz. Deniqz quia solam temporalium defensionem vel administrationem attendūt / nil mirandum. si consequenter censeant pcuratores et aduocatos vel prudentes aliq̄s de seculo in cautelis et traditionibus hūanis / pferendos esse viris quantumlibet in sacra doctrina et spiritali conuersatiōe polentibus. Nam s̄m p̄stitutionē finis / de conferentibus ad finem iudicamus. Ad damus ad priora q̄ officio cuiuslibet hierarchico tantum annexa est predicationis obligatio / quantum plus vel minus approxi / mum sunt apostolice dignitati. quemadmodum sunt archiepiscopoz / rateratus cure parrochiales. archidiaconatus. decanatus et similes. Unde spectat ad curatos cognoscere summam et in quodam generali precepta legis cum quadam explanatione grossa articulos similiter fidei nostre. traditiōnem quoqz sacramentorum. distinctiōem peccatorz. ac eoz q̄ que sunt reseruata a nō reseruatis. institutiones festozum et siqua sunt similia. Pertinet autem vltra hec ad prelatos scire rationem subtiliter ac particulariter reddere aduersus hereticos. prater uos de predictis. Deniqz cum beneficiuz detur propter officium (officium inquam non tantum in horis dicendum. sed tantūdem vel amplius in concernentibus de p / pinquo vitam et pasturam gregis domini ci) iudicent apud se hi qui p̄dicationis officium sibi maxime debitum / vel nesciunt vel omittūt / vel deeriori sacrilegio sp̄nunt et irrident. iudicent oro si beneficium tale rite iuste qz recipiunt aut retinēt non minus q̄ si negligenter ecclesiasticuz in horis dicendis officium. iudicēt an fructus beneficioz / suos satiant et similia qualia non est meum nunc diffinire. q̄uis emula curiositas uehemēter expōceret difficillimum in hac re iudicium. sed abeat aliorum in toto hoc nostre exhortatiōis excursu. et quod fieri debere / monstratum est fiat fiat.

Secunda cōsidera

tio. Pascere oues pabulo p̄dicationis / dando animam rationalem p eis / sicut est officii magne dignitatis ac pietatis sic grā

dis in eo difficultas inuenitur. Si pietas iuxta apostolicam vocem valet ad omnia. que maior altera / que dignior pietas / excogitari possit. q̄ que liberat animam a morte perpetua. que protegit eaz ne lupis infernalibus pateat in deuorationem. que tandem ducit et perducit vbi ingreditur / et egreditur / et pascua inueniet. Huic officio que vel qualis altera misericors largitio valebit equari. Si magnum est pasce re carnem protinus morituram vt interim uiuat. animam in eternum victuram q̄ p̄ciosum est pasce re ne pereat. Dura est nimis illa p̄bere lamentatio. Paruuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis. si ad carnem referas. sed durior in immensum si de spiritu sermo fiat. Accipite quomodo concluderit Iacobus epistolam suam. Fratres inquit si quis ex vobis errauerit a veritate et conuertat quis euz. scire debet quoniam qui conuertit fecerit peccatorum ab errore vie sue. saluabit animā eius a morte et operit multitudinem peccatorz.

Porro difficultatem cure pastoralis patres sancti Grego. in suo pastoralis et Abriosto. in alio. similiter pastoralis suo ad basilium diligenter aperuerunt. assignantes p̄cipuam difficultatis rationem et predicatione verbi dei. Tanta quippe in ouibus pascentis pabulo predicationis varietas et velut contrarietas accidit. vt quod vnā nutrit / maceret alteram aut maceret. pascentes vario multum diuersa palato. Culpa uerit aliquis auaros. prodig' inde sumet argumēta sue profusionis inique. Culpa uerit prodigos / auarus inde tenacior / didior qz efficietur. Sic est inuenire in omni viciozū extremitate. nisi cautissima sollicitudine sic arguat vnum viciū / qz alterum similiter inculpetur. Hoc autem semper et solerter agere per gladium verbi dei secantem a dextris / et a sinistris. vt mediuz virtuosū itineris liberum pateat. ad incedendum viam regiam mandatorz dei. tam arduum puto. predicatorum quoqz tā prudentem et vigilem exigere sensu. vt vix possit vnus ex milibus inueniri. Adde qz auditorum quidam hebetes s̄nt. quibus pene nihil potest / quantacumqz prolit / tas decies repetita inculcare. Alij p̄uolāt igenio. cōfestimqz fit apud eos ois morositas onerosa. Quā paucissimos isup vides debis auditores. qui fideliter et diligenter

attendant ea que dicunt. qui non ea que audierint sed que audire putauerint trahant ad sua desideria fouenda potiusq̄s eradicanda seu moderanda. **V**ertitur eis verbū dei in prouerbiū et fabulā. trahūt q̄s illud ad omnē partē contradictōnis sicur de sono campanarū agunt pueri. **S**icut etiam in fabulis de lupo syllabicante narratur. qui audiens pa. z ter. coniungit et his agnel. **Q**uare: quia sic in imagine sua versabatur. Tales deniq̄s ea que male intellexerint peius interpretantur. z pessime deserunt ad cereros inuidia vel stulticia stimulari gerunt similitudinē crebri/yl colatorij lactis. effluit ab eis quicquid purum suscepant. **P**urgamenta solayt festuce sordes z palee retinētur. **E**rigit ergo ad officij predicatōnis ingeniū velox solers atq̄ versatilis velur in non p̄specto tēpore. a dextris a sinistris ante retro sursum z deorsum. **E**rigit eloquentia torrens et vehemens. suadibilis z suavis copiosa q̄s ne adhereat lingua palato z arescat. **N**ec minus temperatā esse conuenit ne nimis effluat semen generatiuū filiorū dei. z fordescens inutile fiat ad generatiōē. **E**rigitur cognitio scripturarū sacrarū cum ceteris omnib⁹ que ad mores spectāt. **I**nde est illa dum pastor consecrat interrogatio scis vtrūq̄ testamentū. **Q**uoz aliqui qua consciētia respondeāt. scio. ipsi viderint. **E**rigit multiplex expientij actiū būa nozū z conditiōnis annotatio eozū q̄ docendi sunt. **E**rigitur exēplaris vitaz cōuersatio irrephensibilis in medio nationis prauē. aliena ab omni crimine. p̄sertim ab auaricia z luxuria. que maxime sunt cōtraria fame. alioquin plus destruit exemplo q̄s edificet verbo. **V**ox operū fortius sonat q̄s verborū. **E**rigit deniq̄s gustatio spiritus p̄ contēplatiōem. alioquin ceteros accendere ad eternoz desideria qua fronte presumpserit. si frigidus in se tor⁹ z algidus remanserit. **V**ide nūc si officium pdicatōnis existimaueris leue/pas- simq̄s omnibus imponendū. **N**ihilomin⁹ ipsum quod tante pietatis et difficultatis ostensum est fiat fiat.

Consideratio .III.

Pascere oues auctoritative pabulo p̄dicationis dando animā ratiōalem pro eis: est officij quod nulli fas est exercere

nisi misso. nec mitti quispiā debet nisi sit idoneus et probatus. **P**rimā partem breuibus verbis absoluit apostol⁹. **Q**uo modo inq̄t predicabūt nisi mittant. **C**ōfunderet enim penitus ecclīastica hierarchia. si cuilibet indifferēter auctoritatiū predicatōis officij laxaret. **P**atuit in tu-relepimis z alijs idiotis quos hec audacia sefellit et in varios traduxit errores. **A**uthoritatiū vigilanter diximus. quia fratnam correctōem secretā scilicet aut amicabilem/que edificare nō scandalisare p̄sumit. lex xp̄iana cuius finis est charitas cōcedit omnibus. dum ait. si peccauerit in te frater tuus. zc. **S**icenim dicit sapiens mandasse deum cuilibet de proximo suo. **E**t nihil humanū putabat comic⁹ senex/ a se alienum. **N**ullus enī peccat/ quin nocet vniuersis. tanq̄s si membrum corporis vel pars exercit⁹ spiritualis/depereat.

Fit autē missio ad predicandū solenni- ter. vel per deū immediate. que tamē probari debet apud recipientes vel per miraculum vel per p̄phetiam vel aliud sufficiens tale signum. **A**ut fit per deū median- te superiorū auctoritate. quib⁹ imposuit huius auctoritatis vinculū sit. fit rursus nonnūq̄s missio talis ex ipsa necessitate/le- ge. quando nō aliter posset fidei seu moz- veritas inuolata seruari. **U**bi verū est il- lud Pasce fame morientem si nō pauisti occidisti. **P**orro nullum debere mitti qui nō fuerit idoneus et probatus docēt artes ceteras. q̄s exercere non p̄sumit igna- rus ipsarū. **S**icut ex oratio sumpsit hieronimus. **Q**uod medicorum est p̄mittūt medici. tractant fabrilia fabri. **R**emouet apostolus ab officio pdicatōnis mulieres. **M**ulierē inquit docere nō p̄mitto. **I**nuestigemus rationē z inueniem⁹ multos ex viris prohibitos. **S**pectat nimirum ad pastoralem doctore cōstantia. spectat prudentia. spectat pudicitia. vt sit in eo facultas veritas z bonitas. **C**onstā- tia dat ne succumbat aduers⁹. ne cedat cō- uicijs vel iniurijs. ne rumoribus falsis z indignis. vel infletur ad gloriā. vel contabescat ad ignominia. **N**ecq̄s enim gladi- ator. (sicut dicit Chrysost.) plus habere de- bet animā in manibus. hoc est eam vltro morti dare. q̄s predicator. **A**uero quis ne sciat mulierem imbecilem esse. fragilem. inconstantem. sic pueri vel adolecentes.

Sermo factus in concilio reimensi

pueros dico vel etate vel moribus. sic omnes querentes que sua sunt non que iesu xpi. Sedunt namque ad primam iniurie vel contumelie personalis seu iacture temporalis suspirationes tanquam arundines vento mundani timoris agitate. Prudentia dat pastorali doctore. ut nec fallere velit nec falli leuiter possit. Sed audi quid de iudicio mulierum dicit aristoteli. quoniam instabile est et inualidum. sic apud comicum dicitur mulieres prope sicut pueri leui sententia. Quod viderat egregius poeta dices. Varium et mutabile semper femina. Quot autem inueniuntur inter viros quorum iudicia circa agibilia et credibilia vel nullum est vel obscurum timidum et incertum vel erroneum. quia nec ipsos erudiuit lex dei. nec regularis bene viuendi disciplina perdocuit. Solidum idcirco nequeunt alijs circa scrupulosas questiones suas dare consilium. tanquam interrogatio fiat eis de ignotis nec expertis. Continentia denique dat pastorali doctore ut nec in se lubricitatem admittat. nec ad illam auditores alliciat. At vero mulieris vox/facies/gestus/ quasi si tede sulphuribus illite audientes et spectantes adurunt facilliter. et in prauam desideriorum carnalium flammam accendunt. Sic virorum aliqui muliebriter fracti sine neruis discipline/plus eloquio et gestibus effluunt in lasciuiam. ipsamque prouocant nutriunt et augent quam extinguant. Festinabam in ipsa meditatiōe mea pgerere post hanc triplicem prime partitiōnis consideratiōem/ad aggressum secunde partitiōis locuturus de pabulo sancte conuersationis. tum ecce visa est astitisse industriosa sedulitas. affirmans non satis esse si deducantur in medium defectus existentes circa pabulum dominici gregis. nisi pariter inuenirentur prouisiones. et hoc tanto efficacius quanto particularius. Uniuersalia enim parum sed singularia multum docent. At ego dum has prouisiones ab eadem industriosa sedulitate pquirem (cito enim secum sensi) enumerauit plurimas hic et in posterioribus. quarum pauca ante conspectum conuocatiōnis huius celerime rememorari iussit. repetens crebro. fiat fiat.

Prima prouisio

Fiat in primis iuxta premissa executio de

cretalis illius que in omni metropolitana ecclesia/scholam theologie constituit. Nec videtur schola mendicantium sanis esse. Expediret amplius ut hec institutio cuius quotatio est sicut et aliarum dominis iuristis linquo/ extendere ad ecclesias cathedrales et alias collegiatas notabiles. sicque vna prebenda esset ad officium hoc salutarium/ specialiter et irrevocabiliter applicata. Quem admodum dominus noster Benedictus/ procuratore preceptore meo inclito domino Lameracen. constituerat. sed nescio quo pacto/ tam sanctum opus e medijs ut dicitur manibus elapsum est. Concedebatur ut legentes et studentes perciperent certis diebus et horis/ distributiōes quotidianas. hac ratione qua intendentes temporalibus ecclesie comodis/ sine ullo contraditione recipiunt. Expediret in super ut monasteria notabilia/ non carerent viris docentibus suis religiosos etiam ab adolescentia/ meditari in lege domini die ac nocte. Alioquin postmodum in ipso ocio suo quod cōtemplationi deditum esse conuenit/ qualiter exercebuntur ad diuina? Tenenda denique est decretalis prohibens ipsos audire leges vel physicam. artes scilicet practicas negotijs accommodas. Nam apud eos que scientia magis quam theologia deberet vel doceri vel cognosci?

Secunda prouisio.

Fiat amplius apud ipsos qui se predicationibus exponunt/ examinatio prius circa generalia nostre fidei. et circa precepta et mores. ut cognoscatur si talia predicare nouerunt. et ad ea principaliter predicanda. seclusis fabulis anilibus et ludicris compellantur. Arceatur in super tam generalis licentia apud quosdam religiosos qui protinus ut aliquis sciuerit duo verba proferre volubilitate lingue/ in throno sancti in cathedra predicandi. Instruant denique non detrahere superioribus absentibus in subditorum presentia. Nam hoc agere quid proficit nisi ad subuersionem auditorum. apud quos inde nutritur rebellio murmur. odium. impatientia. contumacia. proteruita. et detractiōis libido. cuius signum est quia extollunt se detractores huiusmodi. quasi soli sint qui veritatem audeant palam dicere. Doceatur populus contra obedire prepositis suis etiam di-

scholis ostendendo. q̄ dominus regnare facit malos et ypocritas propter peccata populū in eorum gravē penam. Sic habet beatus predicator linguā et linguam. Linguam pro subditis et linguam pro dominis et prelati.

z **Tertia provisio.**

Fiat rursus provisio sufficiens curis parochialibus. ut sibi possint de pabulo predicationis providere. sicut institutio priorum habuerat. qui apud multos adhuc observatur. ubi mendicantes non abundant. Sit etiam in qualibet parochia cura specialis intra sacros canones de instructione pauperum et presertim in morum disciplina firmi. primū a nostre religionis rudimenta. **E**cclēsiē siquidē reformatio (sicut quidā ait) debet inchoari a parvulis. quoniam ei deformatio venit ab eis prave et nequiter instituta. Quamobrē fiat sicut preactū est provisio sufficiens aliqua pro magistris. fiat pro predicatoribus idoneis. si sint seculares. de prebendis. si mendicantes alium. de per prelatos et curatos. quatenus ad pietatem magis quā ad questū suam valeat attentōē ordinare. Itaq; si procuratoribus. si advocatis. si alijs practicantibus. assignatur sedulo pensiones certe et magne quāvis aliunde lucrent. qualiter non absurdū erit. non magis hoc fieri pro laborantibus gratis ad spiritalem omnium dominicarum nutritōem. dum exercent officium quod de necessitate monstravim⁹ annexū esse pastorali dignitati. **S**ed improperado dicunt nonnulli prelatorum. Cur inquit vos theologi maxime doctorati. non predicatis. cur statis in studio vel in cameris tota die ociosi. Cur talentū sciētiē vobis collatū retinetis. Accipiant sic loquētes veram hanc pro multis responsionē. **N**emo nos condūxit. neq; licentia magistralis in theologia dat obligatōem predicandi. sed ostendit idoneitatem. quam exerce re non tenentur nisi velint. vel aliunde mittantur cū mercede sua. Addito q̄ plus sollicitudinē et temporis apponet aliquis predicator verbi dei in vno sermone rite componēdo. retinendo et pronūciando. quā advocatus vnus pro multis diebus patrocinando. Cur ergo sua mercede cariturus est recipienda ab illo cuius debituē exercet officium et non solū a populo. **H**oc igitur

fiat fiat. Quod audacius introduxi. quia me sentio ab omni specie questus alienū. cum satis iam habēa dei dono de bonis ecclēie ut ponā sine sumptu aliēo enāgelium

Quarta provisio.

Fiat postremo quo ad hoc publicatio quā runda tractatorum compositorum vel componēdo. vel qui iam forte cōpilati sunt in quibus generalis tenor nostre fidei et preceptorum et sacramentorum cum similibus continēatur. quatinus in eis sacerdotes et curati simpliciores. legere possint et istruū quid ipsi scire. quid alios docere debeant docere in quibus etiam per scripturā talem si non aliter cognoverint. Compelli quoque poterunt. talia suis expensis exemplaria sibi comparare. quemadmodū fit de statutis humanis synodalibus. pro cura temporalium. et hoc nisi forsitan aliunde caritas abundans prelatorum. indigentie pauperum subuenire voluerit. **H**ic inseri potuisset de lectionibus sacris legendis ad mēsam ecclēsiasticorum et presertim prelatorum. Item de cohibendis questoribus istis. laxantibus linguas suas ad falsitates et ineptias. Sed hec interim sufficiat de provisionibus circa primā partitionē. et suas cōsideratōnes ita cōmemoratas.

Secunda partitio

A principalis. **V**idistis prestantissimi viri patres et fratres quemadmodū dixim⁹ aliquā de pasceendis ovibus pabulo predicationis doctē. dando animā propriā sibi portionē vel vim rationalem. per eis. **N**ec sūz ne scius quā multo plura et altiora dici poterant. sed supplebit imperfectū meū. ditissima vestre sapientie magnitudo. **N**unc pro usque cōvertat oratio ad aliū modū pasce di oves sibi portionē irascibilem. atque hoc exemplo sancte cōtersatiōis. dicatur id quod obtigit mihi in ipsa meditatōne mea. dum circa hoc eloquii recogitarem. **C**ir cū voluebam oculos mee consideratōnis per oīlia varia. ecclēsiē militantis. **I**llic asperi viros pastores habitātes in casulis et portatilib⁹ tabernaculis. sciētes hic se non habere civitatē manentē. sed debere futurā inquirere. **I**llic similiter vise sunt oves rationales gregis p̄pi. **BB 2**

Sermo factus in concilio reimenfi

signo thau de sanguine agni. **S**heu pi-
cula. heu seductores. heu mille nocēdi ar-
res. mille mouēdi discrimina. quilibet ouis su-
os paritur hostes. suas insidias. sua certa-
mina. Hanc vepres spine sentesque dilace-
rant. hanc estus vrens. hanc bruma rigēs
discrasiant. hec infixā est in limo pfundū.
hec ex altis rupibus preceps ruit. adheret
huic vetera scabies. alteri contagiosa so-
cietas morbum affricat. sicque fascinatio mor-
bidarum transit in teneriores agniculos
Denique quid ouibus miseris erit tutum:
quando iuxta puerbium grecū Lupi fun-
gunt officio pastozum. **V**el certe pastozes
uersi sunt in lupos qui non parcut ouibus?
An non lupus tyrannus rapax qui lanam et lac
ouium immo carnes et ossa per violentam ex-
actōem surripit cassat et opprimit? **A**n non
lupus tyrannus fallax qui lanam et lac ouium
carnes et ossa per astutiam procurationum
et aduocationum surripit cassat et deijcit?
An non demum lupus tyrannus vorax qui
lanam et lac ouium. carnes et ossa per gulam
luxuriam surripit cassat et inficit? **E**t ubi iam
obsecro tales lupos rapaces fallaces et vo-
races non poteris inuenire. qui rapiunt qui
fallunt qui deuorant? **R**apiunt cauillando
fallunt litiando. deuorant luxuriando. **A**u-
diamus ex ezechiele veterem summi pasto-
ris querimoniam. **L**ac comedebatis. et la-
nis operiebami. quod crassus erat occide-
batis. gregem autem meum non pascebatis. quod in-
firmum fuit non consolidastis. et quod egrotus
erat non sanastis. quod confractum est non alligastis.
et quod abiectum est non reduxistis et quod
perierat non quasiastis. sed cum austeritate im-
pabatis eis. et cum potentia. et reliqua in hac
sententia. **I**uxta que per complementum no-
stre huius seculi de partitione induco tres
considerationes cum duodecim prouisionibus que
industriosa sedulitas recensuit.

2 Considera. prima

Bonus pastor nequit animam dare pro ouibus
semper vim irascibilem. nisi prius studuerit
eijcere tyrannidem rapacem que est lupus
auaricie. **I**nstituens itaque paulus vepres pa-
stozem docuit hospitalē esse debere et non tur-
pis lucri cupidum. **S**ed quomodo daret hospiti-
bus sua qui tollere satagit aliena quique ra-
prohibus alienis non obsistit. **V**ideat ergo
quid admonet hoc loco industriosa sedu-
litas. **P**rima prouisio. **F**iat inquit refor-

matio hospitalium. hoc est enim de cura pa-
storis. fiat hec reformatio tam in temporalibus quam in
spirituali regimine. ne illius cura pauperum ne-
gligatur. presertim ad salutem animarum suarum
in patientia et penitentia congruis. et in sacra-
mentorum susceptione. qualis fructus est in ho-
spitalium fundatione principaliter intentus
Expediret quoque sic fieri in quolibet ho-
spitali qualiter obseruatur parisiis. uniformiter
satis ad decretale de aduocationibus prius
medicis animarum quam corporum. **I**lluc presertim
ut aliquis egrotus querit introduci. prius in-
tra ianuam confitetur et absoluitur. **E**rit in-
super prouidendum apud professos et profes-
sas in hominibus religionibus sicut etiam fieri con-
suevit in alijs omnibus quatinus tria vora
sua custodiant. obedientie. paupertatis. et ca-
stitatis. **N**am inueniuntur ibi appropriatio-
nes manifeste sicut apud seculares sed eos
exterere debuerat Ananie et saphi-
re. **Q**uid insuper sibi voluit tot discursiones
eorum per domos secularium? **E**t o vixit nulla
sint monasteria mulierum que facta sunt pro-
stibula meretricum et prohibeat adhuc deteri-
ora de? **S**ecunda prouisio. **F**iat ampli-
us prouisio contra tyrannides varias et oppres-
siones miserabiles et indignas pauperis
populi. maxime eius qui subditus est ec-
clesijs. et hoc per predones domesticos. per
familiares inimicos sub umbra seculari-
um dominorum. **H**as oppressiones videre
facilius est in rebus quam exponere sermoni-
bus. **E**t si mouent pastozes ex atrocitate
rerum prouidere. qualis erit sermo meus. que
iacentes eos et torpentes valeat excitare?
Doueat eos recogitata et lecta constanti au-
toritas ambrosij. ut cui succedunt in simi-
li dignitate succedat in pari constantie sta-
bilis inflexibilitate. **V**ideant pastozes. ne
odiosi mores sui ferentes coram deo et homi-
nibus dent hanc causam grauaminis pau-
peris sui gregis. **T**ertia prouisio. **S**i
at vltior prouisio ne pauperibus sua bo-
na auferantur vel detineantur. **H**ec sunt ea bo-
na que viris ecclesiasticis supersunt. vltra
simplicem victum et vestitum. iuxta decentiam
sui status in ecclesie republica. **N**otissima
est hoc loco sed durissima. **B**ernardi atque
hyeronimi sententia. qui retentores hominum
vel luxuriosam profusionem non dubitauerunt
sacrilegium immo omnium sacrilegiorum et depreda-
tione damnabiliorē appellare. **V**ideant ec-
clesiastici. ne forte ob hoc iusto dei iudicio

proueniat rapine eius et cōculatiōes in /
digne et iurisdiciōnū suarū vsurpatōnes.
quia quandoq; qd non habet xps / tollit
fiscus. et quod subtrahit egeno / rapit p̄do
Doc enī est veteris prouerbij sententia. q̄
abdita vulpium / fiunt rapine luporū. vt
qui predatus fuerit / predet et ipse **C** Dic
insup prouidendū erit de ceteri testamen
torū cōplemento / non impedimento per
eos qui accelerare debuerāt. ecclesiasticos
curiales loquor per quos abusus incredi
biles fieri memorātur. ita vt nec fidelis i
uentatur in testamento huius vel illius.
Quarta prouisio. Fiat demū prouisio
circa ecclesias versas in dissipatiōem. qua
rum p̄mitus extitit magnifica fundatio.
quatinus in eis seruitores assignētur iux
ta facultatē reddituū. vel cum alijs vniā
tur. aut ex toto cassentur ne sint huiusmo
di beneficia depauperata / plus in scanda
lum et opprobriū q̄ in dei laudē et populi
edificatiōz. sicut in prioratibus nonnullis
experimur. **H**is itaq; subuenire fundatiō
nibus antiquis sancti? esset atq; salubri?
q̄ fundare nouas ecclesiolas / volendo si
bi facere nomen. **S**upra modū conue
nit occurrere tante tā q̄ fedet abiecte pau
pertati immo mendicitati curatorū in lo
cis plurimis / qui tamē positi sunt in or
dine essentiali et ierarchico ecclesie militā
tis / tanq̄ minores prelati. et discipulo
rum successores / quibus tamen / nulla ob
egestatem suā. reuerentia vel obediētia da
tur a subiectis ouibus q̄ nec inueniūtur
viri sufficiētes qui talibus parochijs sic
in egestatē versis / velint personaliter de
seruire. **Q**uid q̄ addūtur eis frequenter a
pastoribus crassis vel officarijs suis ip̄s
volentibus onera onerib; citatiōes anga
rie talliatōnes. ita vt liberior sit iam laico
rum q̄ ecclesiasticorū talium cōditio. nec
iam vt populus sic sacerdos. sed liberior
et honestior populus q̄ sacerdos. **E**t si ta
les deseruientes parochijs sint tantūmo
do vicarij religiosorū vel canonicorū v̄l p̄
proprios curatos substituti / cogātur ipsi
principales de sufficiens vite sustentatiō
ne prouisionē assignare. ne alijs in penū
ria laborantibus / ipsi in ocio totum diri
pant. fiat hoc fiat.

Consideratio .II.

Bonus pastor nequit animā suam da

re pro ouibus suis s̄m vim irascibilem si
retinet vel in sevel in suis tyrannidē dece
ptricem que est lupus fallacie **I**ubet apo
stolus. **E**piscop⁹ qui pastor est / sit domui
sue bene prepositus. **A**lter enī sicut idēz
arguit qua ratōne diligentia habebit ec
clesie dei qui regere propriā nescit domū?
Domus aut prelati / curia est habens mi
nistros familiares et officiatos pro reddē
do vnicuiq; bona et simplici fide quod su
um est / nō ad spoliatiōem sed correctiōem
non ad corruptiōem sed edificatiōem. nō
ad multiplicandū lites sup lites. sed ad cō
pendiosum pacis stabilimentum **S**icut
autem charitas incipit a se sic et reforma
tio debet inchoari vt primo fiat iudiciū a
domo prelati. sicut fit i vniuerso a domo
dei. ne preterea contingat obijci prelato.
medice cura teipsum. **E**t illud apli. **Q**ui
predicas non furandū furaris. immo et sa
cilegium facis **P**rima prouisio. **Q**uo
circa suadet industriosa sedulitas vt
fiat efficax nō verbalis p̄uisio contra astu
tissimam illā / immo sepe apertā tyranni
dem promotorū et procuratorū in anga
rijs et citatiōib;. que omnia cum iniustis
sine cōp̄ti fuerint p̄missis / gratis absce
dunt a querela. nec iam grati quia recipi
unt expensas ab innocentib; absolutis. de
q; calumnijs puerissimis. de diffamatio
nibus preterea crudelissime impositis ip
si mercedem que eis male verat recipiūt.
Estle droyt de la porte bandet **E**st hoc p̄
cor equitas? **N**onne claudicat hec disce
pratio? **E**sset nonne iustius vt huiusmo
di procuratores perciperent stipendia la
boris sui a dominis suis vel prelatiis qui
deberent subditis dare iusticiam q̄ ab in
nocētibus sic vexatis? **E**t qui condūt le
ges iniquas ait dñs per **I**sayam. et scribē
tes iniusticiā scripserunt vt opprimerent
in iudicio pauperes et vim facerent cause
humilium populi mei. vt essent vidue p̄
da eorum et pupillos diriperent. **N**otetur
hic iuramentū quale debitū est prestari p̄
aduocatos. per promotores p̄ notarios /
per procuratores. presertim vt nihil agāt
vel foueant quod iniustū esse vel credide
runt ab initio vel postmodū compererint
Secunda prouisio. **F**iat insup ab
breuiatio tam dispēditosaz litium. mode
ratō tot excomunicatiōnum tam a iure q̄
ab homine fulminataz. **E**t hoc nonnūq̄

Sermo factus in concilio remensi

pro defendenda seu recuperanda re modica parum vtilivel prophana/cum tamen baculus iste primitus fuerit institutus a christo tanq̄s durissimū summūq̄s supplicium quo nolentes ecclesiā audire plecti deberēt. **Q**uod si ecclesiam nō audierit inquit christus sit tibi ethnicus et publicanus. **N**ūc apud quosdam talis regnat stoliditas/qualis apud illū qui vt muscā abigeret a frōre proximi ictu securis excerebrauit eum. **I**taq̄s temporalis incōmoditas vix reputari debet musca pungēs: per respectum ad eternam salutem/quam auferunt aliquādo percussiones iste per excomunicatōnes grauissimas que vt in aliquem ceciderint vix abijci possunt/trahētibus de vna in aliā lupis curie rapacib.

B **T**ercia prouisio **C** Fiat amplius obseruatio decretalū prohibentiū ne detur aliquid omnino in spiritualiū administratōne aut saltem adhibeat moderatio tam in collationibz ordinum q̄s beneficiorū/in approbatōnibus sacerdotum officia/re debentium. **I**n sigillatōibus quoq̄ et multis similibus plus ad questum sicut dicunt aliqui q̄s ad spiritalem profectum sup'impositis. **F**requātur saltem ista tali modo q̄ ab omni specie mala symoniaci scandali semet abstineant. **Q**uarta prouisio **C** Fiat vltērius correctio subditorum fm qualitatē delictorum et plus ad emendationē suam et timorē aliorum/q̄s ad pecuniarū exactiōem. que gregem simplicem scandalizat frequentē q̄s edificat. **Q**uod si delicti qualitas exigit imponere penam pecuniariam exponatur illa in pios vsus manifeste. ne plus ad auariciā pastorum q̄s subditorū correctōnem exacta videatur. **A**ddimus hic incidēter de iuramentis terribilibz exactis p̄ officiales. et a curialibus officiatos. dū examinat aliquē criminofum sup dicenda veritate. quibz tamē iuramētis deferre nolunt seu credere. qualia etiā violatum iri fore probabilius q̄s oppositū suspicant. **H**ic nonne laqueus est manifeste ac crudelissime perditionis animarū? **C**um insuper dicat apostolus. q̄ omnis controuersie finis est iuramentum.

Consideratio .III.

C Bonus pastor nescit animā suam dare pro ouibus suis. si in sevel in suis/tyrā

nidem voracem nutrit que est lupus gulae atq̄s luxurie. **S**obriū quidem nec multo vino deditum. nec preterea bigamū iubet apostolus episcopum institui. prohibens ex consequenti crapulosas comestrationes. potus ad equalia. meretricatōnes sordidas/dare symbola. frequētare tabernas quasi non eis domus sint ad comedendū. aut velut histrionū more nullibi peius habeāt q̄s in domo. **E**t que illic detractōnes bone deus. quales gonliardie. quanta in vitam hominū bene viuentiū et sobriorū derisio. qui risus lusus et gestū indecori vsq̄ ad scandalum vilissimoz mancipiorū vel mulercularū sibi ministrantiū. sciunt qui viderūt. **P**rima prouisio **C** Qua in te consulit industriosa. sedulitas vt fiat priō restrictio frugalitatis tante varietatis et multiplicitaris ferculozū sumptuosissimoz in eadē mensa vsq̄ ad nauseam et prodigam vastatiōem earum rerum ex quibus multi ventres pauperū pasci possent. **S**ileamus hic de egritudinibus inde nascentibus. de hebetudine mentis. de subuersione rationis. de occasione rapacitatis. de temporis quod preciosissimū est consumptione. **C**onsideret iniquitas illa qualis quantaq̄s est apud ecclesiasticos viuentes ex laboribus et oblationibus pauperū. **Q**ui ita luxuriantur quasi gratis obuenerint sibi. quasi preterea ad nihil aliud nati fuerint. diligentē quoq̄ pascitur apud eos et carius aliquādo canes q̄s pauperes. **N**ec ista dicuntur lauderur in prelat. s psonis ecclesiasticis sordida tenacitas/honestati hospitalitatis cōtraria. sed assit frugalitas liberalis que non fm inanem iactantiā aut opinionem prodigoz/ sed fm consciētie virtute iudiciū mensuret. **U**trum vero pensata temporū modernozū qualitate/sit expedientius prelatos splendere in ornatus exterioribus. vltudere vitam pauperum christo et apostolis conformē in nuditate aut vilitate vestiū/ alio loco deductum est. **S**ecunda prouisio **C** Fiat amplius. honesta restrictio talis pompe in multitudine onerosa et incōposita tot seruitoz tot equozū et mulozū/ consumētūz. opes sine mensura sine fructu **A**dde q̄ enutrit homines istos comatos et adulescentes lasciuos ociositas pessima doctrix. **N**am multa mala docuit ociositas

ait sapiens. cui pessime comites/ebrietas
 7 crapula coniungunt. Ad quid aliud/isti
 tunc student/nisi vel insidiari aliene pu-
 dicitie. prodigi sue. vel lusibus illecebra-
 libus occupari. Dinc illa adinuentio de-
 formissima habituū variorū. hinc iuramē-
 ta blasphemie 7 similia. hinc lusus taxil-
 lozum 7 similitū prohibiti. hinc omnia de-
 niq; tollentia morum honestatem. Sub-
 diti vero ceteri/quid faciunt/nisi quod vi-
 derint familiam sui pastoris facientē. imi-
 tantur certe 7 libenter. Aut qua fronte in-
 beret pastor crapulam 7 luxuriā a subdi-
 tis eijci/qui assidue coram oculis 7 in pe-
 netralibus suis illa intuetur 7 gaudet ex-
 erceri. Proverbum est. Qualis rector ci-
 uitatis/tales et inhabitantes in ea. Et mo-
 bile mutatur semper cum principe vulg?
Tertia prouisio. **F**iat observatio ie-
 iuniorū ab ecclesia statutorū constantior
 apud diuites et potentes presertim eccle-
 siasticos. apud q̄s pro chdolor versa sunt
 iam velut in derisum. cum soli fere paupe-
 res atq; rustici ieiunent. quibus vix est
 panis cibarius relictus ad saturitatē suf-
 ficiens. **Q**uarta prouisio. **F**iat in-
 sitio diligens 7 cauta super peccatis enor-
 missimis qualia memozat apostolus in
 principio ad Romanos. quibus corru-
 pit heu omnis caro viam suam plusq; 30
 doma 7 gomorra. Et hoc sine differētia se-
 xus aut ordinis aut gradus aut generis/
 aut etatis aut religionis sacre aut matri-
 monialis vinculi. aut affinitatis spiritua-
 lis aut partū corporis honestarū. Credi-
 te fodientibus parietem per districtā in-
 quisitionem in foro penitentiali. qui ha-
 bentes obstetricandi scientiā: educūt co-
 lubrum tortuosum. 7 vident abominatō-
 nes pessimas que fiunt. **C**redite in quā qz
 prouidendū esset omnino cū effectu 7 di-
 scretōne/contra tantā familiaritatē in cu-
 bilibus et alibi. quā exercent parētes vtri-
 q; cum vtraq; progenie 7 affines affinib?
 in adolescentia. senesq; cum iunioribus
 tam in religione q̄s in scholis 7 alibi. **D**u-
 bitauerim proorsus. si non deteriores mo-
 res trahunt aliquādo pueri 7 puelle hac
 occasione in parentū domicilijs 7 religio-
 num 7 scholarum cōubernijs/ q̄s facturi
 erant in prostibulis lenonū vel meretricū.
Et hec interim dicta sint de secūda p̄tō-
 ne principali. opib; dicta firmē. fiat fiat

Tertia partitio **f**
 Tandem reliquū (principal.
 est pro cōplemento suscepto cō-
 monitiōis aliquid dicere. p ter-
 tia 7 vltima partitōne de pasce
 dis ouibus pabulo caritatiue subuentio-
 nis/dando animā quo ad vim cōcupisci-
 bilem pro eis. **E**t quidem nō inuenio
 pabulum caritatis et gratie melius effica-
 cius ve tradi posse gregi christi/q̄s per de-
 bitam collatōem sacramentoz. Illic q̄p-
 pe gratia confertur in suscipiente/virtute
 operis operati. hoc est vltra vel supra me-
 ritū suscipientis/in virtute meriti christi
 instituentis sacramentū/7 illud spiritua-
 li priuilegio ditantis vt inde opus priui-
 legiatum nomine. **C**ondecet preterea
 vt minister sacramentoz tunc maxime se
 disponat ad gratiā/dum eam suo ministe-
 rio studet apud subditas oues transfun-
 dere. Alioquin iuxta probabile sed formi-
 dabilem quorundā doctorū sententiā ip-
 se nouo se peccati laqueo stringit. **P**ro-
 posueram vero velut in antecedentibus.
 ita 7 hic reducere tertiā hanc partitōnem
 ad tres consideratōnes principales/ostē-
 sur⁹ in prima de pabulo salutaris gratie
 per sacramentū baptismi. confirmatiōis
 et eucharistie. **B**aptismus enim generat.
 confirmatō roborat: eucharistia comple-
 mētum prestat. **I**n secunda de pabulo sa-
 lutaris gratie per sacramentum peniten-
 tie quod lapsos reparat. mortuosq; viuifi-
 cat. **I**n tertio de pabulo salutaris gratie
 per reliquū triplee sacramentū scilz ordi-
 nis. matrimonij. et extreme vinctōis. **S**z
 preoccupauit iduultriosa sedulitas breui-
 tatem diligens. 7 allegans sufficere si pro-
 uisiones idonee saltē alique vsq; ad dno/
 denarium numerētur. **P**rima prouisio
 Quāobrem dic inquit vt fiat primo dili-
 gens examinatio illozū qui ministraturi
 sunt sacramenta. ne forte sint ignorantes
 formā necessario requisitam in collatōne
 huius vel illius sacramenti. ac proinde ni-
 hil agant seu conferāt. **E**xpertū est crebro
 multos ex confessoribus p ignorantiam
 culpabilem forme sacramentalis/nō verā
 dare sacramentalem absolutōem. **S**ic ob-
 stetrices aut laici/baptizare quādoq; pu-
 tantes paruulos de quoz morte dubitāt
 non vere baptizant. quia forma debita et
BB 4

Verbo factus in concilio remensi

a christo instituta non vntur. Sic inuē
ti sunt quidā ex prelatiis nōnunq̄ errasse
in collatōne ordinū ex defectu / vel forme
vel materie vel intentionis debite / ita vt
suppleri vel de nouo fieri necesse fuerit ea
que prius acta credebantur. **Secūda p/**
uisio. **F**iat administratio sacramētorū
omniū sicut ap̄ls iubet de oibz / honeste. z
fm ordinē / nō in locis scurrilitatibus q̄
ad rem nō pertinēt. Errant hic fatui et fa
tue in baptismo paruulorū. in celebratōe
matrimoniorū cum vlulatiōe impudicis
et fedis irrisionibz. In auditiōe autē mis
sarum cū quanta irreuerētia et indecētia
videre quotidie est ad oculum. Nonne tā
gitur altare per laicos incōpositos. comi
tatos cantibus mingētibz ad pallas al
taris. Quid de viris ecclesiasticis tēpe mi
nisterij sui in ecclia z choro. quas ibi gar
rilitates nō videbis velut in foro mulier
cularum z rerū venaliū est. quas distractō
nes. quos risus. quos clamores. prohibē
te nemine ex superioribus. Nam et superiores
culpa par inuoluit. Quid demū de ritibz
impijs illozū quos deus om̄ipotens vel
corrigat vel male perdat qui nedū blasf
mias z insanias falsas exercere. immo de
fendere non verētur. etiā in ecclesijs nobi
lioribus. z hora missę. quas palliant sub
nomine fatioz aduersus quas alias con
scripsim. **Tertia prouisio.** **F**iat colla
tio cōfirmatiōis sacramēntalis frequentior
p̄ diocesim. quia z si non sit semp̄ necessi
tatis vt actualiter suscipiat. est tamē neces
sitas ne cōtemnat. **Quarta prouisio.**
Fiat auditio missarū totalis diligentē
a subditis / p̄sertim diebus dominicis z fe
stiuis. et in suis parochijs. Versat enī in
hoc principaliter p̄ceptū de obseruatōne
sabbati. nec excusatur omittēs a violatōe
cessante causa legitima. Prouideat hic ne
insistant mercaturis z opibus seruilibus
tpe illo. Itē de recedentibz statim post asp
sionē aque benedicte vel dñici corpis ele
uatōem. Quid insup de multitudine p̄ce
ptiua tot festoz. que vel nō obseruāt z ita
peccat / vel egestati subditoz. mechanico
rū nō sufficiēter cōsuli. vel pessime ocio
sitati / qua nesciūt rurales bene vti ianua
grandis apitur. Subintroeūt cōsequēter
magno agmine ebrietates. lites lusuf im
probi / exp̄se sumptuosissime. choree ple
ne peccatis z insanis z carminibus blas

femis / immo et p̄ inquisitorē dānandis.
dissolutōnes quoq̄ luxuriose. z ad breue
verbū. subingredit malū om̄e. ita vt qd̄ p
honore dei pro animarū salute fuit sapiē
ter institutū / vertitur in contumeliā eius
et salutis detrimentū. **Quinta prouisio.**
Fiat in vnaquaq̄ diocesi diligens electō
confessorū idoneoz p̄ sacramēto saluber
rimo penitentie digne ministrādo. In B
principalissima z fere tota refidertilitas
pro pabulo gregis dominici. Nam per sa
cramētū hoc penitentie / reducunt oues
errātes. sanant egrotē. pascunt famelice p̄
ferti si cōfessor prob⁹ / si cōtinens. si doct⁹
atq̄ sollicitus affuerit. Nōq̄n si sollicitat
ad malū. vt si ad questū solū mendicat. si
negligēter ignorāterq̄ sup̄ confitentium
transgressionibz inq̄rat / si p̄ ebrietatē aut
iracundiā / sigillū inuiolandū quolibet ef
fregit. aut si demū blandiēs obstinatis
neq̄ deserere peccata volentibz eos absol
uere tentauerit. Vere simplicibz ouibus
xp̄i a talibus sacerdotibus q̄ non iā mer
cenarij sed rapaces lupi vocādi sunt. q̄lō
gius abigendi. **Sexta prouisio.** **F**iat cō
fessio corā oculis omniū in patenti loco /
ne subintroeat lupo rapax in angulū sua
dens agere / que turpe est etiam cogitare.
Ne aliter agentibz z sub familiaritatē spe
cie in angulis vel camerulis res ignomi
nia plenas exercentibz easq̄ de iore sa
crilegio sub deuotiōis specie palliantibz
excusantibusq̄. **Septima prouisio**
Fiat reseruatō casuū seu peccatoz. mode
ratiōz. Prouidendū est saltē q̄ nullus ca
sus iudicet reseruat⁹ q̄ ad iuuenes mio
res quatuordecim annis. qz nec habet etas
illa p̄fectū vsuū ratōnis nec facilliter resis
tit tentationibz suis vel malicijs alienis.
nec audet leuiter corā p̄sonis extraneis et
autenticis cōparere. quātōm in de pudē
dis z verendis cōfiteri. **Consulendum est**
insup verecundie et fame mulierū ne ū n
suspitiōnem veniant maritorum vel par
tū. si crebro. si palam. si de longinquo /
ad penitentiarios mitterētur. Expedi
niq̄ facilliter z cito relinquere potestate. m
sup occultis casibus / ipsis curatis z ordi
narijs. Non enī de publicis loq̄mur pec
catis. Relinquat etiam om̄ibus quos bo
na fide cōstiterit velle z scire proficere ani
mabus. nō ad questū vel subuersionem.
Tales quippe diligēter inq̄rendi essent /

inducendi et rogandi/immo conducendi quanto magis dum se vltro et gratis offerunt admittendi. Penitentia itaque dicit Hieron. secundam post naufragium tabulam quam amplificare et dilatare plus expedit quam vt nimia artatio sua/nequeat illos recipere qui alluci immo velut impelli debuerant. Quia super re extat quedam epistola longior ad pastozales dignitate. **O**cta/ua prouisio. **F**iat examinatio diligentior clericorum ad sacros ordines se offerentium. presertim in vita et moribus. de spe insuper continentiam quam vouet obseruandi. et vt latinam linguam competenter intelligant cum his que sacerdotale requirit officium. Alioquin consultius esset pauciores sed electiores constituere/que laicis passim per ouilia domini tales sine disciplina/sine eruditione/ sine continentia/nibila dissipatoribus lupis differentes. **H**ic de concubinarijs/et de suscipiendo vel non suscipiendo sacramenta ab eis. de tolerando quoque scos vel abijciendo. de corripiendo insuper eos per superiores. non pro questu annuali eos cofouendo/ multa se offerrent tractanda/que alio loco disputatione sunt. **H**ic preterea/ de non ordinandis ante etatem legitimam dispensatione non habita/caute agendum est. quia peccant ordinans et ordinandus. nec datur executio/immo nec ordo quandoque. si platus tales per expressum ordinare non intendat. **E**st enim essentialis in collatione cuiusuis sacramenti/conferentis intentio. **N**ona prouisio. **F**iat matrimonialis coniunctio cum omni solennitate. et bannis. nec in domibus prophanis. sed in ecclesijs/ ne incidat illud improprium apostoli. **E**ccliam dei contemnit. **D**oneatur quoque diligenter per suos confessores/ vt infra limites maritalis licentie sese contineant. ne abutatur inhonestius et execrabilius seipsum quam meretricantes in prostibulis. **D**ecima prouisio. **F**iat collatio diligens extreme vnctionis. dum adhuc patiens sentitur compos mentis quatinus ammonitio salubris de salute propria. pia quoque ad hoc sacramentum deuotio/ sibi proficiat aliter quam si pressus egritudine/ animus nihil attenderet. **E**st quidem hoc sacramentum reiterabile. **E**st etiam necessitatis vt non contemnatur. quauis non vt continuo vel semper suscipiatur. **H**ic de egro

tantibus. specialiter in domibus hospitalium. deque sepeliendis eis cum pietate/ dum illic forte ignoti moriuntur esset attendendum. **U**ndecima prouisio. **F**iat frequentior utiliorque visitatio per totam diocesim vel prouinciam/ spargendo vbiq; bonum semen verbi dei. etiam si fieri commode potest/ presente prelato principali putiura volunt vt circumeat parochiam. **N**ic est cardo totius reformationis ecclesiastice. **H**ec virtus omnis huius aut similis concilij prouincialis. **Q**uoadmodum enim veteri proverbio dicitur. **O**culus domini impinguat equum. **S**ic presentis pastoris autoritas/nutrit et pascit gregem suum. **I**ta tamen si prouidus et copiosus in se et familia sua pastor fuerit et sagax non lupus. non latro rapax. **H**oc modo visitare nonne esset dare pondus autoritatis et honoris verbo dei. quod nunc per inertiam vel omissionem/ ne dicam vituperationem prelatorum versus est apud subditas oues in opprobrium quoddam et fabulam. **Q**uare quia videt populus solos mendicantes et pauperes/apud eos contemptibiles predicare verbum. nec adesse prelatos. vt vel sua illud honoraret peritiam. **V**isitando denique exerceret inquisitionis officium. perquirendo de doctrinis varijs et pegrinis clam vel palam seminatis. de sortilegijs. de superstitionibus. de blasphemijs et contumelijs. et grauiamibus plebis per exatores curiales/ vel alios/ de excommunicationibus quoque iustis vel iniustis et citationibus vel angarijs. **E**xerceretur proinde sacramentum confessionis fructuose et misericorditer. tam pro casibus reueratis quam pro quibusdam criminibus que parochiani celant quandoque proprijs curatis. et aliqui non sine iusta ratione. **C**oncernit et hic visitationis modus archidiaconos ne per ad questum et subuersioem quam ad pietatem et edificationem sua visitatio iudicet executi. **E**t ne sit velut carter abiges quidem mures a caseis. ipsos vero per deuoras. **H**oc preterea respicit celebratio annuali conciliorum prouincialium. quoniam secundum verba iuris. nihil pene sic mores disciplinatos ab ecclesia expellit/ quam negligentia sacerdotum. qui contemptis canonibus/ ad corrigendos ecclesiasticos mores/synodum facere negligunt. **D**einde ne quis diceret quod sufficientes contra omnem preuaricationem constitute sunt leges a prioribus/ subditur quod ea que

De visitatione

frequenti p̄uaricatōe iterant/frequenti sen-
tentia debēt condēnari. et velut repullulā-
tia malis radicibus germia crebrius am-
putari. p̄sertim p̄visitatōem que est que-
Adam applicatio legum ad opatōem ⁊ sua
viniificatō. que aliter mortue sunt vel lan-
guescunt. **D**uodecima p̄uvisio. **F**iat
ad extremū reductio pulcre pacis tam
turpiter exulantis ad habitaculū totius
ecclesie. et hoc p̄ imploratōem diuine mi-
sericordie. **P**er morū correctōez/ qui nos
sua pueritate a nobis deo q̄ separāt. **P**er
concilij generalis (si ita visum fuerit) cele-
bratōem in quo generales p̄ xp̄ianitatem
errores passim sparsi veniēt hoc genera-
li remedio corrigendi. **P**ergebat hoc lo-
co industriosa sedulitas/ velle plura/ p̄ti-
culariaq; sup ip̄o scismate pestifero termi-
nando differere vt de subtractōne. de neu-
tralitate/ de beneficiōz ad ordinarios re-
uocatōne. sed modestia repressit dicens.
hic neq; locum esse. neq; tempus. iam q̄z
dādus est ait multiloquio tuo finis. **P**a-
rui modestie/ et sub exhortatorio quodaz
epilogo cōcludere taliter institui. **B**onus
pastor vt audiuit vestra deuotio preclaris-
sima viri patres ⁊ fratres/ bonus pastor
animā suam dat pro ouib; suis/ dixit xp̄s
pastor ille qui fecit quod docuit. **H**ā cepit
facere. post docere/ vt qui potens erat pri-
us opere/ post sermone. **P**ri^o corā deo de
hinc corā populo. **D**edit animā suāz pro
ouibus suis in p̄dicatōe in opatōe in sa-
cramentoz p̄ mortē eius viniificatōe. **F**iat
hoc similt̄ a vobis. **A**tendite prius vob;/
dehinc vniuerso gregi. in q̄ posuit vos spi-
ritus sanctus regere ecclesiaz dei/ quā adq̄siuit
sanguine suo. **Q**uāobrez inueniat apud
vniūquēq; vestrū conformit̄ ad p̄missam
triplicitatē/ et sacrā euangeliij lectōnez tri-
plex conditō. **V**ocet vniūq; oues suas
p̄prio noie ⁊ hoc predicatōe ⁊ familiari ex-
hortatōe. **V**adat añ eas ⁊ hoc exēplari cō-
uersatōe ⁊ sollicita directōe. **D**escēdat ⁊ ad-
iuuet eas ⁊ hoc in sacramentoz religiosa
ministratōe. **S**ic associabit eū sedula tur-
ba/ canes latrantes i voce p̄dicatōis. **S**ic
audient vocē eius oues. ⁊ sequēt. quia p̄-
cedet eas in gressib; opatōis. **S**ic demuz
cognoscet singulas et noie attendēs dili-
gent vultū pecoris in sacramentoz p̄ser-
tim p̄fessionis exhibitōe. **S**ic pascet eas
tripliciter. **P**ascet verbo. **P**ascet exemplo.

Pascet subsidio. **E**t hoc p̄ seip̄m qd̄ vtiq;
sanctius efficaci^o est/ vel p̄ idoneos visi-
tatores substitutos. **A**dinuate deo/ et oīa
p̄firmante/ q̄ est pastor bonus ⁊ de^o bene-
dictus. **I**n secula seculorū amen. **F**init

Incipit tractatus
eiusdē Cancellarij parisiēsi. **D**e visitatōe
p̄latorū vel de cura curatorum.

A laudē dei et edificatiōem
populi christiani / cōpilata
est hec breuis ⁊ rudis cōpi-
latio/ tēpore quo celebrabat
Remis p̄uouiciale cōcilium
Anno dñi. **D**.cccc.viii. april collecta tā
et sermone illic habito q̄ ex sedulis ⁊ di-
ctis varijs plimoz. **E**t in p̄mis cū insti-
tutōes canonicē/ sint inefficaces ⁊ lāgui-
de/ nisi per pastore q̄ est lex viua/ demāde-
tur effectui/ saluberrimū videt p̄ reforma-
tōe mox ⁊ subditoz emēdatōe/ q̄ pastor
iuxta canonicas sanctōes visiter diligent
⁊ crebro suū gregē/ aut p̄ ip̄m aut p̄ vicari-
os doctos/ hñtes plenariā ab eo p̄ratem/
in negocijs p̄serti sp̄ualib; ordinādis ⁊ ex-
pediēdis/ p̄cipue circa materiā penitētie.
put eis visum fuerit expedire. ⁊ cū mode-
rato stipēdio eis ordinādo p̄ platū. **Q**ua
in re vident̄ attēdēda p̄ quadā generali re-
mēoratōe ea q̄ sequūt. cū additōe v̄l dimi-
nutōe fm̄ circumstātiāz occurrētū q̄lita-
tē. ⁊ cū appositōe remedioz fm̄ prudētiā
visitat̄. **P**ri^o visitatur p̄lat^o aliquā pa-
rochia p̄sonalr/ aduentū suū p̄nūciat per
dies aliquot pri^o indicās p̄ scēdulam vt si
q̄s indigeat p̄silio vel remedio salubrī p̄
facto p̄scie sue/ siue incōmutatōe vtorū/
siue in casib; refuatis siue in alijs q̄bus/
cūq; sit pat^o tali die. tali hora ⁊ tūc p̄fidet
aduēiat. **I**ndicat p̄terea oib; parochianis
cessatō ab oī ope/ vt i ecclesia p̄peant. **I**tē
si visitator sit p̄lat^o/ indicet eis vltra h̄ q̄
ad sacm̄ p̄firmatōis digne suscipiēdū se
p̄parēt. ⁊ illō recipiat. **Q**ui si nō sit p̄lat^o/
indicet adire eū q̄ primū p̄mode poterūt
Et ei sacm̄ salubre. nec p̄tēndū dum
oportunitas se ingerit. **I**tē visitator in
principio sui aduentus/ poterit ad pplm̄ i
ecclesia p̄ sevel p̄ aliū facere p̄monitōez bre-
uē/ p̄formit̄ ad illa q̄ p̄tinēt in tractatulis
p̄positis. p̄ eruditōe simpliciu sacerdotū
⁊ populoz/ in materia p̄ceptoz ⁊ conscie
Item visitator poterit prius si volue